

Concept-verslag Forum Stad en Samenleving 24 mei 2022

Aanwezig: Voorzitter Mevr. S. van Maarseveen Forumleden De heer E. v.d. Baan De heer E.G.T. Braam Mevr. M. ten Brummelaar De heer D.F.A. van Dam De heer C. El Oarrouddi De heer M. van 't Eind De heer M.A.J. Ezinga De heer S. Geleijnse Mevrouw I.M. Jansen-Dirkx De heer M.T.F. Kaffa Mevrouw P.G. Kames Mevrouw A. Koegler-Böhm De heer G. Kruger De heer J. Loof De heer G. van Malsen	Vervolg aanwezige forumleden: Mevrouw B.M.B.T. de Haan-Niesen Mevrouw W.A.A.M. van Nunen De heer R. Nunnikhoven De heer U. Oelen Mevrouw L.B. Oude Alink De heer Z. Osmani Mevrouw A. Prenger De heer I. Shousha De heer M. Stujfzand Mevrouw C.Y. Schwencke De heer Q.L.A. Veerman De heer E. van der Veer Mevrouw W. van der Weij De heer M.V. Weterings De heer M. Wit Mevrouw E. Woudstra De heer A. Zoghbi
Aanwezige portefeuillehouders: Wethouder, mevrouw L.I. Bentvelzen Wethouder, de heer A. van de Laar Wethouder, de heer J. Keus	Griffie: Griffier: de heer J.C. Hoefnagel

1. Opening

De voorzitter: Even een huishoudelijke mededeling voordat we gaan beginnen. Wil iedereen bij zijn eigen naamplaatje gaan zitten, zodat we dadelijk de juiste mensen in beeld krijgen bij de juiste naam? Ik stel voor dat we gaan beginnen met de opening van het gezamenlijke Forum Stad en Samenleving. Is een gezamenlijk

forum. Het staat in het teken van de behandeling zienswijzen van de gemeentelijke regelingen. De besluitvorming over de zienswijzen vindt plaats in de raad van 7 juni 2022.

2. Algemeen spreekrecht inwoners

De voorzitter: We beginnen met het algemeen spreekrecht van de inwoners. Volgens mij hebben zich geen mensen aangemeld. Gaat er niemand spreken.

3. Vaststelling agenda

De voorzitter: Dan gaan we naar de vaststelling van de agenda. Heeft iemand een opmerking over de agenda? Mijnheer Wit.

De heer Wit GL: Dat is ook gemaild, volgens mij. Er is een brief binnengekomen vanuit de gemeente Pijnacker-Nootdorp om een algemene alinea toe te voegen aan alle zienswijzen. Dat heeft te maken met stijging grondstoffen et cetera. Die brief heeft als het goed is iedereen in de raad ook ontvangen. Het leek me verstandig om die voorafgaand aan alle zienswijzen te bespreken en of er vanuit de raad ook behoefte is om die bij ons ook toe te voegen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Wit. Is er verder nog iemand die daar iets over wil zeggen? Want anders wilde ik voorstellen om die brief na de mededelingen van het college te bespreken. Is dat akkoord? Oké.

4. Mededelingen college

De voorzitter: Dan gaan we nu naar de mededelingen van het college. Zijn er mededelingen uit het college? Ja, mevrouw Bentvelzen.

Mevrouw Bentvelzen: Dank u wel, voorzitter. Mededeling vanuit de Corona Gezondheidsmonitor Jeugd. De Gezondheidsmonitor Jeugd, daar is een extra editie van het vierjaarlijks onderzoek naar de gezondheid en het welbevinden van onze jongeren in het regulier voortgezet onderwijs ingelast naar aanleiding van de coronacrisis. De Gezondheidsmonitor is in het najaar van 2021 door alle GGD'en, samen met het netwerk GHOR, uitgevoerd in het kader van de COVID-19, integrale Gezondheidsmonitor. Ik wilde jullie laten weten dat de resultaten van deze monitor vandaag zijn gepubliceerd en dat de Gezondheidsgids zal worden gedeeld met de raad. Die zullen jullie een dezer dagen ontvangen.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Bentvelzen. Dan gaan we nu naar de brief die we hebben toegevoegd van de gemeente Pijnacker-Nootdorp. Is er iemand die er iets over wil melden of iets over wil zeggen? Mijnheer Wit.

De heer Wit GL: Laat ik dan ook maar de introductie daarvan doen. Het is in principe eigenlijk gewoon een bepaling die opgenomen wordt aangaande de huidige internationale situatie. Dat er een stijging is van grondkosten en energieprijzen. Eigenlijk het enige wat ze gevraagd wordt in deze bepaling of in deze extra alinea, is dat de gemeenschappelijke regelingen terugkomen naar de raad voordat zij keuzes maken en of extra bijdrages aan de gemeente vragen voor hun werkzaamheden. Ik denk dat dat op zich een verstandige bepaling is om op te nemen. Ik hoor graag hoe de raad daar verder over denkt.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Wit. Mevrouw Woudstra.

Mevrouw Woudstra D66: Dank, voorzitter. Goed idee om die brief toe te voegen. Had ik anders straks ook willen vragen. Wat ik me wel nog afvroeg, daar weet de wethouder misschien meer van, is het voor elke gemeenschappelijke regeling even relevant? De ene gemeenschappelijke regeling zijn we met 27. Die koopt ook daadwerkelijk zoveel in dat ik zie dat het relevant is. De ander zijn we met 2 en die koopt ook eigenlijk niet zoveel. Is dit inderdaad iets dat generiek voor allen of zouden we daar specifieker in moeten zijn? Ik hoop dat de wethouders daar ons iets meer over kunnen vertellen.

De voorzitter: Mijnheer Geleijnse.

De heer Geleijnse CDA: Dank je wel, voorzitter. Ik sluit me aan bij de woorden van D66. Ik denk dat het goed is om het op te nemen. Misschien even een check of het in elke zienswijze nodig is. Maar daar kwam het ook bij de voorbereiding gewoon op vanavond een paar keer in hoofd dat ik dacht, we moeten wel kijken hoe dat zich ontwikkelt, die energieprijzen en grondstoffen. Goed idee om toe te voegen, wat mij betreft.

De voorzitter: Verder nog iemand die hier iets over wil zeggen? Dan geef ik de wethouder het woord.

De heer Keus: Dank je wel, voorzitter. In zijn algemeenheid denk ik dat het goed is ... Zou er niks in de weg staan om dit toe te voegen. Of daar maatwerk nodig is? Kijk, elke GR heeft te maken met energieprijzen die gestegen zijn. De een zal er wat meer door geraakt worden dan de ander, maar ik denk voor elke GR relevant. Als je aan de wethouder financiën vraagt om risico's goed te monitoren, dan zeg ik daar ja op. Er zou wat het college betreft niets in de weg staan om deze zinsnede toe te voegen. Procedureel heeft dat ook dan geen amendement per se nodig, tenzij u zelf als raad daar een punt van wil maken in de raad. Maar dan kunnen wij, ik kijk ook even mijn collega's aan, deze passage toevoegen aan de zienswijzen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kunnen we concluderen dat we bij elke zienswijze deze passage eraan toe zullen voegen.

5. Zienswijze ontwerpbegroting 2023 GR Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden

De voorzitter: Dan wilde ik eigenlijk nu doorgaan naar agendapunt 5. Dat is de zienswijze ontwerpbegroting 2023 van de Gemeentelijke Regeling Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden. Ik heb van de griffie een lijst met sprekers, woordvoerders gekregen. Dan wilde ik eigenlijk beginnen met Beter voor Rijswijk, met mevrouw Sprenger. Prenger, sorry.

Mevrouw Prenger BvR: Ik heet Prenger. Geeft niet. Ik heb het stuk met bijzondere aandacht gelezen, zeer kritisch. We hebben daar geen vragen over.

De voorzitter: Dank u wel. Dan voor GroenLinks, mevrouw Oude Alink.

Mevrouw Oude Alink GL: Bedankt, voorzitter. Wij hebben er wel enkele punten over. Als eerste dat wij in de zienswijze de tevredenheid delen over de ontwikkeltafels, de reguliere gesprekken met aanbieders en de verdere kwaliteitsimpuls die het Servicebureau beoogt. We zijn het ook eens met de uitbreiding van het personeel. We denken ook dat dat waarschijnlijk wel nodig was. We delen ook de tevredenheid over de

manier waarop het Servicebureau het gesprek aangaat met aanbieders wanneer de winst hoger is dan vijf procent. Het is volgens ons van groot belang om dit tijdig te doen, om dit actief te doen, voordat het geld misschien verdampt. GroenLinks is benieuwd of er enige inzage is voor raden in de winstmarges. Worden we überhaupt op de hoogte gehouden? Hoe worden de hogere winsten besteed? Heeft het Servicebureau er zicht op? Hebben wij er dan zicht op? Een tweede punt is, we vragen ons af waarom de wijziging van het woonplaatsbeginsel structureel, volgens de tekst, tot hogere kosten gaat leiden. Want ik vraag me dan af, is dat dan simpelweg een ingewikkelder proces geworden of hoe werkt dat? Waarom is dat niet incidenteel bijvoorbeeld een of twee jaar hogere kosten en daarna de normale werkwijze? Een derde punt is, we vragen ons af hoe het Servicebureau de personeelstekorten gaat opvangen en hoe zij omgaan met de bijbehorende werkdruk. Want we snappen de tekorten, maar als het Servicebureau dat nu al aan ziet komen, hoe gaan ze dit dan opvangen? Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Oude Alink. Van Rijswijks Belang, mevrouw Koegler.

Mevrouw Koegler Böhm RB: Dank je wel, voorzitter. Mijn fractie heeft met belangstelling de zienswijze gelezen. Het is goed om terug te lezen dat we onze waardering uitspreken voor de inzet die is gedaan op administratief vlak en de professionalisering van de interne organisatie. Daar zijn we erg blij mee. Zeker waar het gaat om kostenbeheersing en budgetplafonds en ontwikkeltafels. Wel spijtig om te moeten lezen dat de invoering van het berichtenverkeer 3.0 ervoor gezorgd heeft voor achterstand bij de declaraties. Het is toch een grote onzekerheid, als het gaat over het beheersen van kosten. We waren erg blij om de winstgevendheid te zien van de aanbieders, dat dat nu eindelijk onderzocht is. Ik vraag daar zelf al langer aandacht voor. Ik ben blij dat het loopt en ik ben benieuwd naar de gevolgen die daar uit voortkomen. Verder hebben we op de zienswijze zelf geen aanvulling.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Koegler. Van Wij., mevrouw Jansen.

Mevrouw Jansen-Dirkx WIJ: Dank u wel, voorzitter. Ik sluit me aan bij de rest, in ieder geval. Ik heb nog een punt wat mij opviel, was in ieder geval dat het Servicebureau aangeeft dat ze door de drang van de gemeente om meer te controleren ... Dat dat leidt tot het aannemen van meer personeel en extra kosten in vastgoed. Ik vond dat een nogal vreemdsoortige zinssnee, want ik denk, dat zou toch redelijk contraproductief moeten zijn als we willen bezuinigen. Ik vroeg me af of dat misschien toegelicht kan worden door de wethouder. Eigenlijk mijn bedenking daarbij is, is het misschien ook een spiegel die ons voorgehouden wordt dat we door onze controledrang misschien te ver ons doel voorbijschieten? Dat was het. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Jansen. Bij D66 heb ik twee namen staan. Mijnheer Veerman of mijnheer Verbrugh. U mag zelf kiezen.

De heer Veerman D66: Mijnheer Verbrugh is er vandaag niet. Dank voor het recht ... Ook weer met veel interesse de zienswijze gelezen. Goed ook om te zien dat ze de slag hebben gemaakt binnen het Servicebureau dat de regio beleidsfunctionarissen, die in het verleden voor een aantal regio's beleid moesten ontwikkelen, dat dat nu centraal geregeld is. Ook goed dat het contractmanagement daar op afgestemd is, binnen de nieuwe zienswijze. Dat het Servicebureau die slag gemaakt heeft eigenlijk. Het is wel jammer nog steeds dat de kosten niet beheersbaar zijn. Dat is natuurlijk heel erg jammer. In april was er volgens mij een onderzoek ook en een congres ... Of een onderzoek is geweest, afgelopen twee jaar, om extra geld innovatief in te zetten. Daar kwam ook naar voren om op onderwijs meer in te zetten. Ik ben wel even benieuwd of dat ... Dat lees ik

hier nog niet terug, maar misschien is dat komend beleid. Wanneer dat zijn intrede gaat krijgen. Dat zou natuurlijk mooi zijn, want we hoeven dingen niet dubbel te doen als ze in een keer uitgevoerd kunnen worden en breed opgepakt kunnen worden binnen onze samenleving. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Veerman. Voor de VVD, mijnheer Ezinga.

De heer Ezinga VVD: Voorzitter, dank u wel. Ook de VVD heeft met veel interesse deze zienswijze gelezen. Los van de korte samenvattingen die her en der nu in de raad zijn gegeven, wilde ik me beperken tot de zienswijze an sich en zie ik een redelijk duidelijke brief samengesteld, met uitzondering van twee punten. Dan moeten ik hem zelf weer terugvinden. Onder de paragraaf regiobegroting en begroting Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden vond ik zelf de eerste zin wat onduidelijk en vraag me af of die wat beter kan geformuleerd. U schrijft over een transplant. Een duidelijk onderscheid tussen de werkzaamheden van en onder aansturing van het Servicebureau. Ik denk dat dat wel helderder mag worden geformuleerd. De tweede zin waar ik zelf een beetje over viel, maar dat kan aan mij liggen en daar mag u zelf over oordelen, misschien ook niet eigenlijk ... De laatste zin van die paragraaf. We merken op dat de extra taken deels een plek krijgen in uw eigen begroting en deels gefinancierd worden vanuit de regiobegroting. Dat is denk ik een redelijk relevant punt als zodanig. Het heeft onze voorkeur, dat zeggen wij dan, dat de activiteiten die het Servicebureau uitvoert in uw eigen begroting worden opgenomen. U schetst deze nogal losjes. Ik zou hem wat steviger willen aanzetten. Als wij dat belangrijk vinden, dat dat vanuit de eigen begroting wordt opgepakt, dat we dat dan ook als zodanig stellen als gemeente. Verder gaan wij akkoord met deze zienswijze.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Ezinga. Van de PvdA, mevrouw Van Nunen.

Mevrouw Van Nunen PvdA: Voorzitter, dank u. Dank voor de voorzet van deze zienswijze van de raad. Ik sluit me aan bij wat mevrouw Jansen zei over die onvoorziene uitgaven met betrekking tot de informatie- en controlebehoefte bij de raden. Uiteindelijk zouden dit toch reguliere taken moeten zijn. Want de informatie en controle vanuit de gemeenten behoren gewoon tot de democratische basisinstrumenten om een gemeenschappelijke regeling goed te kunnen besturen, zowel financieel als bedrijfsmatig. Wij hopen dat dit dan eenmalige extra uitgaven zijn, want controle door gemeenten kan ook weer kostenbesparend werken voor het Servicebureau. Ik meen te horen dat mevrouw Jansen ongeveer hetzelfde zei als wat ik nu zeg. Wij zijn het eens dat er een goede afbakening moet zijn tussen waar het Servicebureau verantwoordelijk is met een eigen begroting. U noemt dat ook in de zienswijze. Wat de activiteiten zijn in het kader van de H10-regeling en samenwerking. Dat proces mag van ons wat in versneld tempo worden voortgezet. Volgens mij bedoelde de VVD dat ook. Ook weer om overlap en kosten te voorkomen. Er is veel discussie geweest over de gerealiseerde winst in de jeugdzorg. Een onderzoek van onder andere de Rekenkamer, namens de tien gemeenten heeft hiertoe ook duidelijke aanbevelingen gegeven. Kijk, we zullen natuurlijk overigens nooit weten wat Follow the Money zou hebben geconstateerd als zij een onderzoek hadden kunnen uitvoeren. Maar daar hebben we het in de raad hier al eerder over gehad, dat de H10 Haaglanden daar geen gebruik van wilde maken of daar geen opdracht in wilde verstrekken. Voorzitter, een enig punt nog tot de zienswijze. Ik zou de schriftelijke reactie op zienswijze op een datum, als dat kan, zetten, zodat we weten wanneer we een reactie op onze zienswijze kunnen verwachten van het Servicebureau. Voorzitter, dat was het voor deze termijn.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van Nunen. Het CDA, mijnheer Geleijnse.

De heer Geleijnse CDA: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, ik hoop dat u mij toestaat eerst een algemene opmerking te maken over de zienswijzen die we vanavond allemaal bespreken. Bij de voorbereiding daarvan, dat komt misschien omdat ik hartstikke nieuw ben, ben ik ook eens bij andere gemeenten gaan kijken hoe zij dat aanpakken. Ik moet heel eerlijk zeggen dat andere gemeenten soms wel verdraaid goede en fijne documenten leveren aan de raad, met achtergronden en specifieke financiële gevolgen voor deze gemeenten. Daar hoeven we het vanavond niet over te hebben, maar ik wilde toch die opmerking maken, omdat ik denk dat we met elkaar misschien eens moeten kijken richting het volgende jaar dat we elke zienswijze zien of het misschien een verbetering verdient, zodat we met elkaar een nog mooier of een prettiger debat hebben. Ook de voorbereiding misschien iets makkelijker loopt. Tot zover over de ... In het algemeen, voorzitter. Twee kleine opmerkingen over de zienswijze Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden. In de achterliggende stukken wordt gesproken over de huisvestingskosten. Nu weten we dat dit Servicebureau gehuisvest is in het stadhuis van Den Haag. Ik vraag me af, is dat de beste plek? Is dat gewoon een marktconform tarief? Dat kan ik er heel moeilijk uithalen. Ik vind het op zich prima, maar ik heb gewoon geen idee of dat de beste plek is voor het Servicebureau en ook de voordeligste plek. Ze maken ook gebruik van allerlei diensten, neem ik aan, in het stadhuis. Die vraag zou ik hebben. Over de zienswijze an sich, in de alinea over winstgevendheid staat, we zijn content met het uitgebreide onderzoek naar winstgevendheid. Ik vraag me dan af, ik kan het gewoon niet vinden, misschien kunt u mij geruststellen, waar zijn we dan content mee? Zijn we content met het onderzoek of zijn we content met de resultaten die uiteindelijk geboekt zijn? Waar kan ik die dan vinden? Waar kan ik zien dat er daadwerkelijk resultaat is geboekt op dat punt? Dat vind ik wat lastig. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Geleijnse. ChristenUnie, mijnheer Van der Baan.

De heer Van der Baan CU: Dank u wel, voorzitter. Ik had geen vragen voorbereid.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van der Baan. Dan voor de Partij voor Gelijkheid & Rechtvaardigheid, mijnheer El Ouarroudi of mijnheer Shousha?

De heer Shousha Farctie Majjaoui: Ik ben mijnheer Shousha. Dank je wel, voorzitter. We hadden ook geen vragen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Shousha. Wil het college hier nog op reageren?

Mevrouw Bentvelzen: Voorzitter, jazeke. Natuurlijk wil ik daar op reageren. Allereerst wil ik aansluiten op de opmerking van mevrouw Van Nunen die aangeeft, het is een zienswijze van de raad. Wij doen een eerste aanzet vanuit het college. Als daar tekstuele wijzigingen plaats moeten vinden, dan doe ik dat natuurlijk met alle liefde en plezier. Maar dan is het aan u om dat kenbaar te maken en daarin te amenderen. Er zijn een aantal vragen gesteld, waaronder door GroenLinks, hoe gaat het Servicebureau nu om met dat personeel of hoe gaan ze dat opvangen dat er geen personeel is? Dat is eigenlijk een schot voor open doel, zeg ik dan maar, want er is gewoon personeelstekort, er is krapte op de arbeidsmarkt. Daar kampt ook het Servicebureau mee. Daar kampen we mee in alle lagen van de arbeidsmarkten momenteel. Ze hopen daar zo snel mogelijk vervanging te regelen. Dat proberen ze zo goed en kwaad als ze kunnen te doen. Maar ook daar hebben we te maken met personeelstekorten, hoe vervelend ook. U heeft nog vragen gesteld over het woonplaatsbeginsel. Die moet ik u verschuldigd blijven, want dat weet ik nu niet. Hetzelfde geldt over de kosten voor het vastgoed. Ik heb meerdere vragen gehad over de kosten van het vastgoed. Mijnheer Geleijnse vraagt mij net ook van, is het wel de beste plek en is dat marktconform? Ik heb geen idee. Ik moet dat echt voor u navragen. Ik kom

daar bij de raad op terug. Wat ik u nog wel wilde mededelen, is dat het belangrijk is dat er toenemende kosten zijn, 2022-2023, bij het Servicebureau Haaglanden. Dat het ook voor een groot deel binnen de begroting past of binnen de begroting van het sociaal domein past, moet ik zeggen. Mijn programma sociaal domein. Dat de resterende bedragen, dat is € 10.000 voor 2022 en dat is € 20.000 voor 2023, worden opgenomen in de tweede halfjaarsrapportage en dat die meerjarig zullen worden verwerkt. Dat wilde ik u via deze plek aangeven. Goed, de vraag, nogmaals, dat klinkt misschien wat rot, maar zinnen die onduidelijk zijn of die steviger geformuleerd moeten worden, daarvan zie ik graag een voorzet vanuit de gemeenteraad hoe jullie dat zouden willen zien. Voorzitter, dat was mijn eerste termijn. Op de meeste vragen kom ik nog schriftelijk terug.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Bentvelzen. Is er behoefte aan een tweede termijn?

De heer Veerman D66: Dank u wel, voorzitter. Ik had nog een kleine aanvulling op dat laatste, die meerjarenverwerking. Betekent dat dat we ieder jaar dan vanaf '23 € 20.000 extra moeten betalen aan het Servicebureau?

Mevrouw Bentvelzen: Voorzitter, het antwoord daarop is ja. Dat wordt meerjarig verwerkt. Dat is voor nu wel zo. Dat heeft ook te maken met een indexatie.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Bentvelzen. Mijnheer Ezinga.

De heer Ezinga VVD: Dank u wel, voorzitter. Dan ga ik toch de vraag stellen aan mevrouw Bentvelzen als volgt, is de wethouder ook van mening dat er een scherp onderscheid in de zienswijze moet plaatsvinden tussen de regiobegroting en de eigen begroting van de H10 versus het Servicebureau? Kunnen we dat dan als zodanig ook formuleren of denkt u dat deze zienswijze, zoals hij nu is geformuleerd, met de mening die door mevrouw Van Nunen en door mij wordt geschetst, wellicht daarmee anders kan worden weergegeven?

Mevrouw Bentvelzen: Voorzitter, ik zou een wedervoorstel willen doen. Dat is dat u, wellicht samen met mevrouw Van Nunen, met een tekstvoorstel kan komen om daar een scherpere formulering voor te doen. Desnoods doen we dat met elkaar. Dat hebben we wel vaker gedaan. Dan kunnen we met elkaar deze zienswijze zo scherp maken als dat de raad wenst.

De voorzitter: Mijnheer Ezinga.

De heer Ezinga VVD: Dat is toch wel jammer dat de wethouder niet eens een keer zijn mening durft te uiten hierover. Dat is toch niet zo moeilijk?

Mevrouw Bentvelzen: Voorzitter, ik denk niet dat het kwaad kan om een scherpere formulering te doen tussen de eigen begroting of de Servicebureaubegroting. Ik hoop dat ik daarmee voldoende antwoord heb gegeven aan mijnheer Ezinga.

De voorzitter: Mevrouw Jansen.

Mevrouw Jansen-Dirkx WIJ: Dank u wel. Ik had aan de wethouder gevraagd of zij haar licht kon laten schijnen over het feit dat aangegeven wordt door het Servicebureau dat ze meer personeel moeten aannemen en dat

ze ook extra kosten moeten maken in vastgoed, vanwege het feit dat zij meer controlerende taken moeten gaan uitvoeren. Mijn vraag daarbij was, vindt u dat niet contraproductief? Want we willen juist graag in de jeugdzorg bezuinigen, maar het Servicebureau geeft aan, we moeten juist meer geld uit gaan geven om te controleren. Dat is supertegenstrijdig in mijn ogen. Ik vroeg me af of de wethouder dat ook zo ziet en of we dan niet ons doel voorbijstreven met onze controledrang? Daar zou ik graag nog even een iets willen horen over wat de wethouder daarvan vindt.

Mevrouw Bentvelzen: Voorzitter, dank u wel. Mevrouw Jansen, ik denk dat u daar enigszins een punt heeft. Tegelijkertijd worden er door meer raden, niet alleen vanuit Rijswijk, maar H10-breed gezien, steeds meer gevraagd op controle en besturingsmechanismes en dergelijke. Ik kan u wel aangeven dat na het zomerreces, ik weet niet of dat al bekend is of gepland is via jullie raadsagenda, maar dat er 12 september, vlak na het zomerreces, weer een raadsbijeenkomst plaatsvindt. Daarin wordt onder andere gesproken over de verschillende processen in de regio, hoe sturen we op kwaliteit en de Regiovisiemonitor. Ik denk dat daar ook het gesprek zou kunnen plaatsvinden over hoe we willen controleren en hoe we daarmee om willen gaan vanuit de H10-raden. Ik denk dat dat een mooi punt is om daar op de agenda te plaatsen.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Bentvelzen. Is dit voldoende voor u, mevrouw Jansen? Dank u wel. Mag ik dan constateren dat we deze zienswijze als ... Sorry, mijnheer Geleijnse.

De heer Geleijnse CDA: Geeft niks. Dank aan de wethouder voor de eerste beantwoording. Ik vind het prima als het schriftelijk op een later moment komt. Maar vooral dat stuk over die winstgevendheid, welke concrete resultaten daar geboekt zijn, daar is mijn fractie erg nieuwsgierig naar. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Geleijnse. Zijn er verder nog mensen die willen reageren? Mag ik dan constateren dat we deze zienswijze als akkoordstuk 7 juni behandelen, maar daarbij meenemen dat de wethouder nog schriftelijk terugkomt op een aantal vragen en daar misschien een deadline voor instellen? Dat de wethouder, samen met mevrouw Van Nunen en mijnheer Ezinga, nog een tekst schrijft?

De heer Ezinga VVD: Sorry, voorzitter. Ik zit echt door de laatste zin mijn vinger op te steken. Dan versta ik eigenlijk niet wat u zegt. Ik maak heel veel lawaai met mijn arm, maar waarschijnlijk ... Maar laat ik meteen maar even mijn vraag stellen. Is het niet handig als ik ga amenderen dat het een bespreekstuk wordt of had u een andere opmerking hierin gemaakt?

De voorzitter: Nee, ik dacht als akkoordstuk met de opmerkingen dat de wethouder schriftelijk op de vragen terugkomt met een deadline. Dat u samen met mevrouw Van Nunen de wethouder een voorstel doet voor de tekst.

De heer Ezinga VVD: Voorzitter, formeel hoor ik ook hier in de achterban dat je bij een amendement toch tot een bespreekstuk moet komen. Is dat akkoord?

De voorzitter: Ja. .

6. Zienswijze begrotingswijziging 2022 en begrotingen 2023 GR GGD en VT Haaglanden

De voorzitter: Dan gaan we door naar de volgende zienswijze. Is agendapunt 6. Is de zienswijze begrotingswijziging 2022 en begrotingen 202 van de GGD en Veilig Thuis Haaglanden. De Partij voor Gelijkheid & Rechtvaardigheid, wilt u daar iets over zeggen?

De heer Shousha Fractie Majjaoui: Dank je wel, voorzitter. Onze fractie had daar niks op te zeggen.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Van der Baan, heeft u daar ... Wilt u daar iets over zeggen?

De heer Van der Baan CU: Nee, dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Het CDA, mijnheer Geleijnse.

De heer Geleijnse CDA: Jazeker. Dank, voorzitter. Het CDA steunt op grote lijnen de voorliggende zienswijze. We zijn wel erg benieuwd naar de reactie van het dagelijks bestuur van de GGD en Veilig Thuis Haaglanden als het gaat om de opmerkingen over mogelijke besparingen, de uitzondering op bezuinigingsopdracht en te zien wat dan wel kan en wanneer. Is deze reactie verstandig, ook in het licht van de vragen van D66 hierover? We moeten dit echt goed in de gaten houden. Hetzelfde geldt eigenlijk voor de financiële impact van de risico's. Zeker ook steun van mijn fractie voor de passage om per gemeente afspraken te maken over de gewenste aanpak en de inzet van lokale gezondheidsbevordering. Voorzitter, nog iets geheel anders. Een wettelijke taak vanuit de Wet publieke gezondheid is preventieve ouderengezondheidszorg. We zien in de begroting daar geen begrote lasten, maar de opmerking valt binnen de inzet van andere taken. Verder lezen we in de stukken een opsomming van in welke overleggen er geparticipeerd is en een aantal acties, waaronder een jaarlijks magazine, waterflessen en een boodschap inzage hitte en een bijeenkomst over valpreventie. De CDA-fractie vraagt zich af of dit nou voldoende invulling is van deze wettelijke taak vanuit de Wet publieke gezondheid. Of kunnen we de GGD, bij de volgende ronde, vragen dit nader uit te werken in toekomstige stukken, met de bijbehorende lasten, zodat we daar meer inzicht in hebben? Tot slot, wat betreft Veilig Thuis heeft onze fractie blijvende zorg over de wachtlijsten en de beschikbaarheid van medewerkers. We lezen, "Gezien de personele krapte is het niet te verwachten dat de hele werkvoorraad in 2022 alsnog wordt weggewerkt. Verwacht wordt en wenselijk is dat in ieder geval vijftig procent van de huidige werkvoorraad zal worden weggewerkt." Einde citaat. Waar komt die vijftig procent vandaan? Waarom is het wenselijk om vijftig procent weg te werken en niet bijvoorbeeld zeventig of tachtig? Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Geleijnse. Mevrouw Van Nunen.

Mevrouw Van Nunen PvdA: Voorzitter, dank. Ook begrip voor de situatie om nu geen bezuinigingen in te voeren. Dan staat erbij dat slimmer en efficiënter werken altijd tot kostenbesparing leidt. Jazeker, maar dat moet toch in het DNA van iedere organisatie zitten, voegen wij daar dan maar aan toe. Want dat wordt heel veel gemeld in zienswijzen, slimmer en efficiënter werken. Dat wordt bijna een open deur. Maar nogmaals, wij sluiten ons wel aan bij de voorgestelde zienswijze, ook gezien, de heer Geleijnse zei het ook wel, de wachtlijsten bij Veilig Thuis. Daar zit inderdaad een financiële krapte en gebrek aan personele inzet. Zoals in de zienswijze staat, dat vraagt om een flexibele inzet van professionals. Ik wil hierbij even vermelden dat ik met mevrouw, ik ben even haar achternaam kwijt, van GroenLinks, Oude Alink, vorige week een gesprek had met Veilig Thuis, waarin wij tot onze grote schrik en verbazing en verbijstering tot de conclusie kwamen dat Veilig

Thuis zelfs bij slachtoffers van huiselijk geweld in een code rood, crisissituatie, niet in alle gevallen opvang kan bieden. Ik wil het toch nog maar even onder de aandacht brengen. Ik vind dit eigenlijk in een land als Nederland niet acceptabel. Het heeft niets met deze zienswijze in algemene zin te maken, maar het gaf weer eens heel pijnlijk aan hoe zeer de wachtlijsten bij Veilig Thuis ook tot crisissituatie en misschien soms weleens tot erger, ik wil er niet aan denken, kunnen leiden. Dan is het begrip Veilig Thuis wel erg ver verwijderd van de realiteit. Goed ook, dan sluit ik me aan bij het CDA, om als gemeente ons nader te buigen over onze eigen behoefte aan gezondheid bevorderend en gezonde leefstijlactiviteiten. Graag ook concreet. U vraagt dat wel. Laten we niet allerlei analyses op afstand financieren, maar gewoon adviezen, lokaal maatwerk in een uitvoeringsplan. Want we hebben, denk ik, al genoeg landelijke informatiecampagnes uitgerold over onze inwoners. Laten we dit vooral nu ook op Rijswijkse inwoners doen. Het dashboard sluit een beetje aan bij wat ik net zei over de situatie Veilig Thuis en meldingen is meer dan noodzakelijk. Wij hopen in ieder geval als Partij van de Arbeid dat dat dashboard er zo snel mogelijk is. Misschien kan de wethouder inmiddels nu al aangeven wanneer zij verwacht dat dat dashboard operationeel is. Voorzitter, dit even voor de eerste termijn. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van Nunen. Mijnheer Ezinga.

De heer Ezinga VVD: Voorzitter, dank u wel. Ik kan mij in grote lijnen aansluiten bij mevrouw Van Nunen, als het gaat om de zorgen die we kunnen hebben over het Veilig Thuis verhaal. Echter, ik wilde mij even beperken tot de zienswijze an sich. Daar refereerde mevrouw Van Nunen, maar ook andere partijen, al naar het feit dat er een uitzondering wordt gegeven op de uitvoering van de taak om te bezuinigen die is afgesproken met ze. De reden die de GGD geeft, is dat het nu niet opportuun is. Die snap ik ook. Die snapt de VVD ook heel goed in de huidige tijd, in de huidige situatie. Dat dat als zodanig ook in de zienswijze is opgenomen, lijkt mij helemaal prima. Maar het stoort mij dan wel dat er een gebrek aan onderbouwing plaatsvindt hiervan. Ik denk dat als de GGD onderdeel vormt van een gemeenschappelijke regeling, waarbij de raden eigenlijk met elkaar gebruikmaken van deze GGD ook kunnen helpen in de argumentatie die dan plaatsvindt op waarom dan niet te moeten bezuinigen en waar we dan eventueel wel kunnen bezuinigen in de toekomst. Wat mij betreft zie ik ook die specificatie van waarom nu niet te bezuinigen zo snel als mogelijk tegemoet, opdat wij als raad daarin ook daarover kunnen spreken. Verder heb ik geen vragen en ga ik akkoord.

De voorzitter: Dank, mijnheer Ezinga. Mijnheer Veerman.

De heer Veerman D66: Dank u wel, voorzitter. Ik kan me gedeeltelijk, ik had de vraag natuurlijk al toegestuurd, aansluiten bij de heer Ezinga en de heer Geleijnse, die mijn vragen ook voorzetten. Nog een aanvulling daarop, is dat ik ook heel benieuwd ben naar die 28 procent, die onvoldoende wordt onderbouwd. Wat mijnheer Ezinga ook zegt van, waar zit dat dan in? Als je 28 procent hebt, dan heb je het over 10 miljoen bijna. Dat zijn behoorlijke bedragen. Daar zou ik toch wel een onderbouwing van willen zien waar die dan ... Niet als een soort vergaarbak, als een stuk overhead wordt besteed, want dan moet je toch wel echt, vind ik, kunnen uitrekenen en zeggen waar je dat aan besteed hebt iets meer specificeren daarin. Dat zou mooi zijn. Wat had ik voor de rest nog? De GGD, Veilig Thuis of dat nog aan ... Of die eventuele tekorten die er nu ontstaan ook gedekt zijn en wat dat voor de deelnemende gemeentes betekent en of daar een benchmarkonderzoek voor gedaan is en of dat eventueel ook gedeeld kan worden? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Veerman. Mevrouw Jansen.

Mevrouw Jansen-Dirkx WIJ.: Dank u wel. Ik richt mij even alleen op Veilig Thuis. Ik hoorde mijnheer Geleijnse zeggen van, waarom zullen we niet tachtig procent terugdringen van de wachtlijst of zelfs honderd procent? Mijn vraag daarbij is, hoe realistisch is dat als we al te kampen hebben met zulke enorme personeelstekorten? Hoe vervelend het echt ook is. Want wat mevrouw Van Nunen zegt is natuurlijk verschrikkelijk. Dat is absoluut niet de realiteit die we eigenlijk zouden willen, maar helaas is dit de realiteit. Mijn vraag daarbij is van, is het realistisch te noemen om te zeggen dat we over een jaar de wachtlijsten gehalveerd hebben? Daarnaast las ik iets over een chatfunctie die geïnstalleerd is tijdens de coronaperiode. Ik vroeg mij af of deze chatfunctie nog steeds wordt gebruikt en of deze misschien ook wel bijdraagt in het laagdrempelig houden van melden van huiselijk geweld en of dit ook kan bijdragen bijvoorbeeld in het sneller kunnen afhandelen van meldingen rondom huiselijk geweld? Tot zover mijn eerste termijn. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Jansen. Mevrouw Koegler.

Mevrouw Koegler Böhm RB: Dank u wel, voorzitter. Ook wij hebben de zienswijze gelezen. Er is al een hoop over gezegd, waar ik grotendeels bij aan kan sluiten, zeker als het gaat over de bezuinigingen. Ik heb de zienswijze van vorig jaar er nog eens bij gepakt, waar u inderdaad gewoon duidelijk vraagt om een bezuiniging. Tegelijkertijd begrijp ik ook, het is een veelkoppig monster geworden, Veilig Thuis. We praten er al jaren over. Ik hoor mevrouw Van Nunen aangeven dat ze schrikt. Ik schrik daar wat minder van. Maak me daar eigenlijk al een paar jaar hard voor Veilig Thuis, dat er gewoon echt wat aan gedaan wordt. Er worden elk jaar wel stappen gezet, maar het is gewoon niet genoeg. Of het dan vanwege te weinig capaciteit is, wat mevrouw Jansen zegt, of waar het ook door komt, het maakt wel dat ik er geen vertrouwen in heb dat die wachtlijst nu wel teruggedrongen wordt. Zo wordt het wel in onze zienswijze geformuleerd. Daar heb ik zelf wat moeite mee. Ik weet niet of dat gedeeld wordt in de raad. Ik zou veel liever spreken in plaats van vertrouwen, we gaan ervan uit of we verwachten van u. Maar dat is iets anders voor mij als vertrouwen.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Koegler. Mevrouw Oude Alink.

Mevrouw Oude Alink GL: Dank u wel, voorzitter. Wat de GGD betreft, sluiten we ons aan bij de waardering die het college uit. Zij hebben in onzekere tijden natuurlijk heel veel werk verricht. We zijn ook te spreken over de extra inzet op een gezonde leefomgeving. We stemmen er ook graag mee in dat dat genoemd wordt in de zienswijze. Bijvoorbeeld luchtkwaliteit en andere uitdagingen in onze regio. Dat is belangrijk wat betreft preventie. Wij zijn blij dat de GGD van plan is om dit meer structureel als adviseur op te pakken, want op de lange termijn gaat dat ook kosten schelen. Wat Veilig Thuis betreft, is inderdaad al wel wat over gezegd, we zijn ook blij dat dat dashboard er komt. We vragen ons ook af wanneer? We zijn ook tevreden dat de versterking van de lokale ketens verder wordt voortgezet, want volgens mij werkt dat wel goed. Want Veilig Thuis, politie, wijkteams en gemeente spreken elkaar heel regelmatig. Wel hebben we nog onze twijfels over het oplossen van wachtlijsten en de knelpunten. Ik heb er wel vertrouwen in hoe Veilig Thuis te werk gaat, maar minder vertrouwen in het personeelstekort. Hoewel de vaste contracten natuurlijk een prima zet zijn en het gebrek aan opvanglocaties. Ik vraag me af hoe de gemeente dat ziet, hoe het college dat ziet hoe wij hun daarin kunnen ondersteunen. Wat de chatfunctie betreft, ik heb even geprobeerd hoe dat werkt. Ik heb gezien op de website van Veilig Thuis Haaglanden dat die maar open is van negen tot vijf. Ik vroeg me af, die is juist speciaal gemaakt, zodat je niet hardop sprekend hoeft te bellen met een hulpverlener. Ik dacht, het zou wel handig zijn als dat misschien uitgebreid werd, maar dat is misschien te technisch. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Oude Alink. Mevrouw Prenger.

Mevrouw Prenger BvR: Dank u wel, voorzitter. Met belangstelling de stukken gelezen en doorgenomen. Geen vragen namens Beter voor Rijswijk. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Wil de wethouder hierop reageren?

Mevrouw Bentvelzen: Voorzitter, dat wil ik. Dank u wel. Sorry, ik moest even mijn laatste zin afschrijven, want ik schrijf altijd graag mee. Ik denk dat ik begin met de beantwoording van de vragen van de heer Veerman, want die waren het meest uitgebreid en heeft mijnheer Veerman ook nog vooraf aan mij toegestuurd. Die gingen in eerste instantie over de bezuinigingstaakstelling, door meerdere fracties aangehaald. Daar is niet een taakstelling opgelegd, mijnheer Veerman, maar er is wel gevraagd om binnen de begroting aan te geven waar besparingsmogelijkheden zitten. In de voorjaarsbrief ten behoeve van de begroting 2023 heeft de GGD, Veilig Thuis aangegeven dat er een globale verkenning is uitgevoerd. Ze vragen om een uitzondering voor de uitvoering voor deze taken in de bezuinigingsopdracht die aan alle gemeenschappelijke regelingen in de regio Haaglanden is verstrekt. Dat is hetgeen wat ik teruggekregen heb. Een nadere toelichting daarop, is dat de coronacrisis een gigantische impact heeft gehad op de publieke gezondheidszorg. Dat er aan alle kanten ingesprongen is bij de GGD, ook vanuit de JGZ bijvoorbeeld hebben ze samenwerking gezocht. Dat hebben ze heel knap gedaan. Goed, daarom maakt de opgave die we in eerste instantie hadden gesteld het niet opportuun om te bezuinigen op taken of taakuitvoeringen van de GGD, want we zitten nog steeds, het lijkt wel van niet, in een coronacrisis. We hebben daar bovenop ook nog de monkeypox erbij gekregen, waarvan ook al de eerste in Haaglanden geconstateerd is. Nadere toelichting voor Veilig Thuis, is dat de begroting bestaat voor het grootste deel daarvan uit personeelskosten. Het inkrimpen van het personeelsbestand is niet wenselijk. Ook in combinatie met het verminderen van het takenpakket is het op dit moment niet mogelijk zonder vertraging in de afhandeling van adviezen en meldingen en de oplopende wachtlijsten. Daar hebben we mee van doen. U vraagt de overhead van 28 procent, dat die onvoldoende wordt weergegeven in de onderliggende stukken. Dat u graag een uitgebreidere onderbouwing ziet van die benchmark. Het onderzoek van die evaluatie bedrijfsvoeringstoeslag loopt momenteel. De belangrijkste vraag die beantwoord moet worden, is of de gehanteerde methodiek leidt tot een realistisch en transparante berekening van de door de opdrachtnemer toe te rekenen bedrijfsvoeringskosten. Daarnaast is ook gevraagd om een lichte benchmark om een vergelijking te maken tussen de hoogte van de kosten zoals toegerekend aan de gemeenschappelijke regeling, via de bedrijfsvoeringstoeslag en met de toerekening van deze kosten bij andere vergelijkbare organisaties en samenwerkingsverbanden te kijken of daar een verband zit, ja of te nee. Het eindrapport wordt 6-7 gedeeld tijdens de algemene bestuursvergadering. Zodra hij daar gedeeld is, dan zien de raden die ook terug. Dan wordt u tijdens de reguliere P&C-cyclus over geïnformeerd door het college. U had een vraag over het weerstandsvermogen van GGD en Veilig Thuis. U geeft aan dat het lijkt alsof de eventuele tekorten gedekt worden door de deelnemende gemeenten en of dat juist is en waarom daarvoor is gekozen? Er is in het verleden ervoor gekozen om geen algemene reserves aan te houden bij een gemeenschappelijke regeling, om onverwachte tegenvallers op te vangen. Daar is een afspraak over gemaakt. Indien er sprake is van een overschrijding van de begroting, dan wordt er gekeken naar de aard en de oorzaak daarvan. Er zit een risicoverdeling, die is afgesproken tussen de opdrachtnemer, gemeente Den Haag, en de opdrachtgever, de deelnemende gemeenten en over wie er dan aan de lat staat voor welke risico's. Wie de risico's dan ... De risicoverdeling, hoe dat zit. Dat is te vinden in de passage risicoverdeling op bladzijde 38 van de begroting 2023. Er zijn geen algemene reserves om risico's af te dekken, maar er zijn wel enkele bestemmingsreserves. In totaal gaat dat om een bedrag van 1,6 miljoen. De bestemmingsreserves maken namelijk onderdeel uit van het eigen vermogen. Deze middelen kunnen worden ingezet om overschrijdingen dan wel incidentele

overschrijdingen van de begroting op te vangen. Voorzitter, dan zijn mij vragen gesteld over de zorgkrapte en de zorgwachlijsten. Het CDA gaf ook aan waarom het dan wenselijk is om die vijftig procent weg te werken en waarom dat niet zeventig, tachtig, negentig procent is? Eigenlijk kan ik meegaan in het verhaal van mevrouw Jansen die aangeeft de andere kant, is het wel realistisch om überhaupt aan te geven dat binnen een jaar vijftig procent, een halvering van de wachlijsten, te creëren? Ik hoop van ganser harte dat ik volgend jaar met u als raad kan constateren dat we vijftig procent hebben kunnen wegwerken van de wachlijsten, want het is echt tranentrekkend hoe erg die zorgkrapte is. Ik zeg het nog maar, ik zei het net ook bij de eerste zienswijze, het is gigantisch. We moeten roeien met de riemen die we hebben. Mevrouw Van Nunen gaf ook al aan ... Die intern een gesprek gehad, waarin aangegeven is, in sommige code rood-situaties dat we dan ook niets kunnen doen. Dat vind ik net zo erg als u dat vindt. Dat is niet eens in woorden uit te drukken. We doen er echt alles aan om dat soort situaties uiteraard te voorkomen. Dat is hetgeen wat ik daar over zou willen zeggen. Het dashboard, wanneer is die operationeel? Ik heb geen idee. Dat kan ik voor u navragen, maar daar heb ik het antwoord nu niet op. Mevrouw Koegler van Rijswijks Belang gaf nog aan dat de formulering van de zin waar geen vertrouwen in staat, dat we daar beter zouden kunnen opschrijven, we gaan ervan uit dat of een andere zin. Ook u zou ik willen vragen om dat dan te amenderen, want het is uw zienswijze van de raad. GroenLinks heeft mij nog gevraagd, die chat is nu open van negen tot vijf. Daar haakte mevrouw Jansen ook al aan. Is dat niet wat gek? Kan dat niet worden uitgebreid? Die vraag wil ik voor u meenemen naar het eerstvolgende overleg, of we die kunnen uitbreiden. Maar om daar nu antwoord op te geven, dan zou ik liegen als ik daar nu van zou zeggen van, dat kan uitgebreid worden, want dat weet ik gewoon echt niet. Ik zou het wel goed vinden als we dat kunnen uitbreiden, maar dat is een persoonlijke mening. Lokaal maatwerk als het gaat om preventie is er aangegeven door de Partij van de Arbeid. Daar ben ik het natuurlijk van ganser harte mee eens. Maar we zijn daarin ook bezig met onze eigen lokale agenda gezondheidsbeleid et cetera. Dat komt hier ook nog terug. Het CDA gaf nog aan, de preventieve ouderenzorg. De GGD doet wat ze kunnen. Mijn advies is om het niet op te nemen in deze zienswijze, maar ik zou ook willen aangeven dat in de overleggen die er plaatsvinden met de GGD, om dat wel te onderstrepen in die overleggen en dat we dat intern op gaan pakken met de GGD dat we daar in ieder geval vanuit Rijswijk ... Dat we dat erg belangrijk vinden dat we daar op toezien. Voorzitter, ik zal vast een vraag gemist hebben. Dan hoor ik dat graag in tweede termijn.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Bentvelzen. Is er nog behoefte aan een tweede termijn? Mevrouw Koegler.

Mevrouw Koegler Böhm RB: Dank u wel, voorzitter. Wethouder Bentvelzen geeft aan dat ik dan een amendement moet indienen, als ik het woordje vertrouwen wil nuanceren. Dat antwoord had ik natuurlijk wel verwacht. Ik zal aan de slag gaan.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Koegler. Is er verder nog iemand die .. Mijnheer Geleijnse.

Mijnheer Geleijnse CDA: Bij dat laatste wil ik graag aansluiten, voorzitter. Ik denk dat er in dat woordje ook een beetje zit wat we allemaal voelen. Want ik snap ook precies wat Wij. Rijswijk zegt. Ik snap het allemaal. Ik denk dat we allemaal, alle 31, hetzelfde voelen, maar het zit wel toch in woorden. Ik vind het toch een beetje ook te gemakkelijk, klinkt het misschien. Ik zie met belangstelling het amendement tegemoet, zodat we het iets aan kunnen scherpener. We gaan zeker intern met de GGD over die preventieve ouderengezondheidszorg aan de slag. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Geleijnse. Mijnheer Veerman.

De heer Veerman D66: Klein aanvullend vraagje. Bedankt, wethouder, voor de uitgebreide beantwoording van de vragen. Als we kijken naar de coronacrisis, zie ik eigenlijk in de stukken staan dat het Rijk eigenlijk alle kosten die daarop staan, ik geloof dat het iets van € 96.000 was of zoiets, of misschien nog wel meer ... Maar ik zag het terugkomen dat de baten en lasten daar in dezelfde kolom afgedekt waren. Daar zit ook personeel bij van de GGD die eigenlijk op de loonlijst staat en die daar ingezet zijn. Dan zou je verwachten dat als dat personeel eigenlijk gedekt wordt door het Rijk, dat je personeelskosten overhoudt binnen de GGD. Die zie ik eigenlijk niet terug. Of is dat de misvatting?

Mevrouw Bentvelzen: Voorzitter, dat is een goede vraag. Daar heb ik nu het antwoord niet op. Ik ga dat voor u uitzoeken. Wat ik weet, is dat er vanuit alle kanten bijgesprongen is bij de GGD, omdat het zo booming was dat ze dat gewoonweg niet redden. Hoe dat zit met de Rijksvergoeding die daartegenover stond, daar durf ik nu geen antwoord op te geven. Ik zal ervoor zorgen dat ik ... Ik probeer in ieder geval te zorgen dat ik dat antwoord heb voordat we de raadsvergadering hebben over deze zienswijze.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Bentvelzen. Verder nog iemand die wil reageren? Nee. Mag ik dan concluderen dat deze zienswijze als besprekstuk met amendement naar de vergadering op 7 juni gaat? Ja? Oké.

7. Zienswijze MRDH Ontwerpbegroting 2023

De voorzitter: Dan gaan we door naar het volgende punt. Dat is agendapunt 7. De zienswijze begroting 2023, de MRDH. Wil ik graag beginnen met Beter voor Rijswijk met mijnheer Braam.

De heer Braam BvR: Voorzitter, ik hoef niet al te lang een betoog hierover te houden. Op zich, die zienswijze kan ik me in belangrijke mate in vinden. Straks over de Plaspoelpolder zal de heer Kruger ongetwijfeld dat ook nog even aanhangig maken. Maar wat me eigenlijk wel verrast, is dat in deze zienswijze helemaal niets wordt genoemd over het wegvallen van haltes, onder andere in Rijswijk, maar ook in andere gemeentes. Ik had feitelijk wel verwacht dat dat benoemd zou worden. Staat natuurlijk wel verstoep in de begroting van 2023. Maar ik zou zeggen van, haal het eruit en benoem dat heel nadrukkelijk. De overige punten kan ik me in vinden. Vanuit Beter voor Rijswijk blijven we wel volhardend in het feit van dat we binnen de metropoolregio ons moeten beperken tot de taken die specifiek daarvoor bedoeld zijn. Economie is er later bijgekomen, ook vanuit het Rijk. Maar het gevoel binnen Beter voor Rijswijk is aanwezig dat behoorlijk wat geld ook gebruikt wordt voor allerlei andere doelen die daar niet direct mee te maken hebben, maar meer een afgeleide daarvan zijn. De glijdende schaal, voordat we straks, bij wijze van spreken, een soort tweede provincie hebben, dat moeten we zien te voorkomen. Dat wilde ik in ieder geval kwijt. Maar denk ik toch nog even misschien ook via een amendement benoemen dat we onze zorgen uitspreken over nu tijdelijk in ieder geval opheffen van een enkele haltes hier en uiteraard ook in de regio. Nu wilde ik het even bij laten in de eerste termijn, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Braam. Mijnheer Wit.

De heer Wit GL: Voorzitter, dank u wel. Dank voor de zienswijze. Het is goed om te zien dat de gemeente ook een kritische houding aanneemt ten aanzien van de risico's die we zien, gerelateerd aan de gevolgen van corona. GroenLinks maakt zich eigenlijk vooral ook wel zorgen over de positie van Rijswijk in de regio en ook bij de MRDH als het gaat om de grote infrastructurele en mobiliteitsuitdagingen die gepaard gaan met al die

ontwikkelingen op eigen grondgebied, maar zeker ook met ontwikkelingen in buurgemeente Den Haag. De grootschalige woningbouw op de Binckhorst en de sloopnieuwbouw in Den Haag-Zuid, die betekenen dat de druk op de infrastructuur in Rijswijk behoorlijk gaat toenemen, maar ook in andere buurgemeentes trouwens. Wij willen de gemeenten dan ook op het hart drukken om toch een stevig geluid te laten horen in de zienswijze als het gaat om de positie die Rijswijk heeft voor deze mobiliteitsvraagstukken. Zonder Rijswijk en zonder een stevige investering van de MRDH in de komende jaren, gaat de bereikbaarheid van Den Haag flink achteruit. Maar ook de leefbaarheid van Rijswijk, want dan staat iedereen stil in onze eigen gemeente. GroenLinks zou het waarderen als hier diens wijze extra aandacht voor wordt gevraagd en is benieuwd hoe de wethouder daarin staat. Zo nodig amenderen wij dat graag.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Wit. Mevrouw Niesen.

Mevrouw De Haan-Niesen BvR: Dank u wel, voorzitter. De fractie van Rijswijks Belang heeft notie genomen van zienswijze MRDH. Niet alleen het jaar 2023 zal grotendeels in het teken staan van herstel na corona, zo ook het jaar 2024. MRDH stelt deze jaren als overbruggingsjaren zonder vervoerkundige grote ingrepen. Rijswijks Belang zal hierop monitoren en vraagt het college dit ook te doen. Zeker omdat er in de afgelopen jaren al genoeg OV-haltes verdwenen zijn binnen onze gemeente. Hierbij kan ik me aansluiten bij de woorden van de heer Braam. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Niesen. Mijnheer Van Dam.

De heer Van Dam WIJ: Bedankt. Ik denk dat GroenLinks net een mooi bruggetje heeft gemaakt naar mijn bijdrage, al dan niet wat lokaler. Het is mooi om te zien dat in ieder geval de Beatrixlaan wordt benoemd. Dat hij wordt opgenomen met een investering van 32 miljoen voor de realisatie van het bovengrondse ontwerp. Maar in dezelfde zinsnede wordt ook de verkenning van de ondertunneling van de Beatrixlaan benoemd. Daarin wordt de suggestie gewekt dat de MRDH hier dan financieel of inhoudelijk aan meewerkt. Maar hoe, blijft denk ik onderbelicht. Ik vind het wel belangrijk, aangezien het voor Rijswijk een enorm belangrijk dossier is, om dat toch in de zienswijze wat prominenter naar voren te laten komen dat wij daadwerkelijk willen inzetten voor die ondertunneling. Dan een tweede punt. Eind pagina 16 wordt aangegeven ... Wordt heel veel besproken over de CD Binckhorst. Daar worden miljoenen tegenaan gegooid. Dat heeft iedereen al kunnen lezen. Dan wordt er gezegd, uiterlijk eind 2022 worden de plannen bekendgemaakt van wat er dan precies gaat gebeuren. Wij vroegen ons eigenlijk gewoon af, dat is meer een inhoudelijke vraag, wanneer wij hier weer over komen te spreken? Want als er nu zoveel geld gerealiseerd wordt vanuit de MRDH, dan gaat er iets gebeuren. Wij vroegen ons af wanneer wij worden aangehaakt met betrekking ook tot de Geestbrugweg. Daarbij wil ik het even laten.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Dam. Mevrouw Van der Weij.

Mevrouw Van der Weij D66: Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Wij hebben de zienswijze ook met interesse gelezen. Dat is een zinsnede die ik vandaag een aantal keer gehoord heb en maar even gebruikt heb nu. Ik sluit me aan bij de heer Van Dam voor wat betreft de Beatrixlaan. Dat we ook graag zouden zien dat er wat meer aandacht komt voor op het ondergrondse en de verkenning daarvan, omdat het bovengrondse ook zo mooi genoemd is daarin, expliciet aan het begin. Daarnaast vroegen wij ons af ... Er wordt namelijk geschreven in het RA22001300, om het even te specificeren, dat een aparte zienswijze mogelijk is op de doorstroommaatregelen. Nu zie ik bij de stukken geen aparte zienswijze staan, maar wel een kleine alinea. Ik

vroeg me even af hoe dat zit en of die zienswijze op die doorstroommaatregelen kan worden toegelicht? Als laatste over RA2001301, pagina 16, om maar even specifiek te zijn voor diegene die meeleeft. Daar wordt vooral veel geschreven over de beoordelingsparameters. Dat gaat vooral over efficiëntie en rendement. Ik kan me herinneren dat we in de informatiesessie hierover al hebben gesproken, dat we ook graag wat andere criteria daarin zouden willen zien. De vraag is of daar ruimte voor is in de zienswijze om daar iets over op te nemen? Dat waren mijn vragen. Daarnaast maak ik van de gelegenheid gebruik om te zeggen dat 1 juni de adviescommissie vervoersautoriteit is van de MRDH. Mocht u input hebben, dan weten jullie mij te vinden. Dank jullie wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van der Weij. Mijnheer Oelen.

De heer Oelen VVD: Dank u wel, voorzitter. De zienswijze inderdaad kennis van genomen. Wat betreft de VVD is hij in hoofdlijnen goed. Ik sluit wel graag aan bij ook wat de heer Braam zei, dat zijn toch wel de zorgen die er zijn over de realisatie van de dienstregeling. In de zienswijze wordt wel ingegaan op de zorgen die de raad heeft, die ik ondersteun, over investeringen door de MRDH. Maar de zorgen zijn waarschijnlijk nog groter over het realiseren van de dienstregeling. Het is mij niet helemaal duidelijk of datgene wat de MRDH doet als concessieverlener of toestaat als concessieverlener, het opheffen van haltes, het opheffen van lijnen, of dat voldoende goed geadresseerd is? We weten met zijn allen dat de beschikbaarheidsvergoeding eind van dit jaar gaat stoppen. We weten nog niet wat er in het najaar gaat gebeuren. Waarschijnlijk een volgende golf. We kunnen ongeveer wel bedenken wat dat voor gevolgen dan gaat hebben. Ik vroeg mij af of op enig moment of ergens anders geadresseerd is dat er duidelijke criteria moeten zijn geformuleerd waarlangs lijnen en haltes worden geschrapt, waarbij dan ook de deelnemende gemeenten daar een rol in kunnen hebben. Dat is mijn ene punt. Mijn andere punt, dat gaat over het programma Economisch vestigingsklimaat. Ook daar voel ik wel in mee wat de heer Braam zegt. De MRDH, dat hebben wij ook vaak gezegd, het risico bestaat gewoon dat het een uitdijend orgaan gaat worden. Als ik dan kijk naar dat programma Economisch vestigingsklimaat, dat is best wel heel erg hoogover geschreven. Zeker als je dat vergelijkt met al die concrete zaken die er staan in die mobiliteitsparagraaf. Tegelijkertijd, er gaat best wel wat geld heen. Ik vroeg mij af, aan het college, antwoord hoor ik graag, hebben wij voldoende scherp op wat voor een parameters wij aan het eind van 2023 kunnen beoordelen of dit programma succesvol is geweest? Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Oelen. Mijnheer Stuijtzand.

De heer Stuijtzand PvdA: Dank u, voorzitter. Ik heb ook met interesse kennis genomen van de zienswijze inzake MRDH. Namens de Partij van de Arbeid hierover zes vragen slash toevoegingen. De eerste is, de verhouding tussen de bijdrage die Rijswijk doet per bewoner en wat MRDH investeert in Rijswijk? Dat is de eerste. De tweede, de toekomstige gevolgen van de beschikbaarheid van OV-lijnen in Rijswijk naar aanleiding van de verlaging van de bijdrage van de Rijksoverheid. Puntje drie, de wijze van periodieke terugkoppeling van voortgang van de voorgenomen achttien doelstellingen, aan in ieder geval de Rijswijkse gemeenteraad. Vraagje vier, kan er een verzoek voor de indicatie van de oplevering van de nieuwe strategische agenda worden opgenomen? Vraag vijf of toevoegen, is het mogelijk om eventueel een melding te maken van de investering voor de vermindering van files op de A4 en de daarbij hopelijk verlagende luchtkwaliteit van de A4 voor de omwonenden? Ik bedoel RijswijkBuiten bijvoorbeeld. Als laatste, even kijken, ze hebben in hun begroting ook een stukje meegenomen over de verbetering van de aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt. Ziet de MRDH ook nog een rol voor zichzelf, voor mensen die wat verder van de arbeidsmarkt

afstaan? Dit was mijn ... In de overige punten kan ik me zeker vinden. Voorzitter, dit is als input voor de eerste termijn.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Stuijzand. Mijnheer Geleijnse.

De heer Geleijnse CDA: Dank u wel, voorzitter. Dank voor al het voorbereidende werk. Ik sluit ons, tenminste, het CDA sluit zich ook aan bij de opmerking van de heer Braam als het gaat over de dienstregeling en over de halten. Wat ik me nog wel afvroeg, op pagina 2 van de zienswijze stellen wij ook een aantal vragen rondom de tijd na corona en wat dat betekent. Ik zou daar toch wel graag ook een datum aan vast willen hangen, een beetje in het verlengde waar mevrouw Van Nunen eerder vanavond zei, dat we daar antwoord op krijgen. Ik moet ook heel eerlijk zeggen, soms bekruipt me het gevoel, maar corrigeer me maar was het niet zo is, dat we ook wel heel makkelijk achteroverleunen als het gaat om, corona en einde van die steun vanuit de landelijke overheid. Aan de andere kant, wat doen we er zelf aan, niet zozeer wij, maar gewoon, wat doet de MRDH, wat doen de onderliggende bedrijven eraan om die mensen ook echt weer terug te krijgen in dat OV. Ik lees dan in Duitsland € 9 voor een maandlang onbeperkt reizen. Dat snap ik ook, dat is onmogelijk. Hier kost het € 14,50 voor een toerist per dag. Ik heb geen pasklaar antwoord, maar soms bekruipt me het gevoel, dat wil ik vandaag gewoon uiten, dat we er ook wel heel makkelijk in gaan hangen. Tot slot, personeelstekorten bij de verschillende onderliggende OV-bedrijven. Moeten we daar ook niet naar vragen en een opmerking over maken, gezien de ontwikkelingen bij Schiphol en bijvoorbeeld ook recent bij de NS? Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Geleijnse. Mijnheer Van der Baan.

De heer Van der Baan CU: Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Ik heb een paar vragen namens de ChristenUnie ook. Die liggen in het verlengde van een aantal vragen die ik hier vanavond al gehoord heb. Het gaat vooral even over het fonds BDU, wat ongeveer de helft uitmaakt van de begroting van de MRDH en was structureel eigenlijk te weinig wordt uitgenut. Een aantal maatregelen worden er genoemd om toch tot een betere uitnutting te komen. Maar onze vraag is mede, wat zijn de consequenties van als zo'n fonds eigenlijk structureel te weinig wordt uitgenut? Het gaat om honderden miljoenen. Wat zijn dan de consequenties voor Rijswijk? Dat slaat een beetje aan bij wat een ander deze avond ook al zei. Dat is, wat betekent dat ook voor de leefbaarheid van Rijswijk? We staan enorm onder druk als gemeente. Als zo'n fonds niet uitgenut wordt, dan wordt de waarde waarschijnlijk later geleverd. Wat betekent dat dan voor Rijswijk? De concrete vraag daarbij is, welk deel van de uitnutting en van de bestedingen valt nu uiteindelijk bij Rijswijk en wordt besteed aan bijvoorbeeld een leefbaarder Rijswijk? De tweede vraag is dan, hebben we voldoende controle op de uitnutting van het BDU-fonds? Wat zijn die consequenties daar dan van? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van der Baan. Mijnheer El Ouarroudi of mijnheer Shousha, sorry.

De heer Shousha Fractie Majjaoui : Dank je wel, voorzitter. Onze fractie maakt zich ook zorgen over het tijdelijk vervallen van de haltes, zoals mijnheer Braam net heeft benoemd. Hier zouden we graag iets terug over willen zien in de zienswijze. Dank je wel.

De voorzitter: Dank u wel. Wil je wethouder hierop reageren?

De heer Keus: Ja, voorzitter, dank u wel. Ik zal het kort houden. Ik hoor eigenlijk alle fracties, ik denk ook wel terecht, zorgen uiten over de haltes die zijn opgeheven in het kader van het transitieprogramma. Ik heb de

zienswijze er ook nog even op nagekeken. We maken er wel een opmerking over, maar niet van dien aard ... Althans niet met die lading die ik hier vanuit de verschillende raadsleden hoor. Het aanbod is om daar een tekstvoorstel te doen om daar die zorg ook in kwijt te kunnen in de zienswijze. Die zal dan uw kant op komen. Mocht hij dan nog niet naar tevredenheid zijn, dan kunt u die altijd nog amenderen. Maar het lijkt me terecht om daar iets over op te merken. Die toezegging doe ik bij deze. Dan eigenlijk in vervolg daarop worden de vervoersplannen ook volgende week besproken met de adviescommissie. Het aanbod lag er ook al om de nieuwe leden te voeden met ideeën daarover, met input. Ook wij zullen daarover in de voorbereiding in gesprek gaan. Dat is dan ook gelijk de vraag, althans antwoord op de vraag vanuit de fractie van de VVD van, daar zullen we het ook inderdaad over die criteria gaan hebben over wanneer een halte in aanmerking komt om te komen vervallen. Dan zal ik daar ook op terugkomen. Maar u mag erop vertrouwen dat wij daar als Rijswijk scherp op zijn. We erkennen natuurlijk dat er echt wel wat aan de hand is en dat daar iets tegenstrijdigs lijkt. Aan de ene kant zien we dat die haltes ... Dat daar steeds meer mensen komen te staan. Maar het staat in geen verhouding met het aantal reizigers met de tijd voor corona. Er is nog steeds een structureel probleem gaande. Ik ben het wel eens ook, dat kunnen we met elkaar constateren, maar dat mag niet leiden tot luiheid. In zoverre doen de vervoersbedrijven ook samen met de MRDH aan allerlei campagnes om die reiziger inderdaad weer terug te krijgen. De voorbeelden die u noemt, ik ben zelf nu ook even in New York geweest, als je kijkt wat je daar aan OV hoeft te betalen, dat is helemaal een giller als je dat vergelijkt inderdaad met hier in Nederland. Wellicht behoort dat niet gelijk tot de mogelijkheden. Maar ik ben het wel met u eens dat er wel echt wat actieve inzet gepleegd mag worden om toch die reiziger naar het OV weer te lokken. Die neem ik zeker ... Althans, dat lijkt me misschien ook wel iets om te noemen in de zienswijze, dat we daar ook een actieve houding verwachten. Dan, even kijken, hebben we het gehad over de positie van Rijswijk in de regio. GroenLinks, de heer De Wit kwam daarmee. Om daar een wat steviger geluid te laten horen. Ik begrijp inderdaad de zorgen. U moet misschien inderdaad die zienswijze dan vanuit een bepaalde context ook lezen. Het feit dat we erkenning krijgen, ook voor de Beatrixlaan naast de bovengrondse variant, dat we ook die verkenning gaan starten naar de ondertunneling. Dat was echt nog niet. Daar hebben we echt een stap gezet het afgelopen jaar. Daar zie ik in ieder geval een bewijs in dat we juist wat bewuster met die positie in de regio omgaan. Maar het kan, denk ik, geen kwaad om daar misschien nog net even wat steviger inderdaad ... Ook de zorgen die u noemt over de ontwikkelingen om ons heen. In het bijzonder noemt u dan de CD Binckhorst. Dat we daar als Rijswijk ook onze zorgen bij hebben. Dat we constructief in de regio zijn, maar wel ook stevig voor onze belangen zullen opkomen. Ik denk dat daar ook niks in de weg staat om een dergelijke opmerking, die strekking, om dat op te nemen. Ook daarvoor geldt dat dat altijd nog in de raad dan te amenderen is als u een andere toon daarvoor had gewenst. Dan kwam er ook nog, in het verlengde daarvan, vragen over hoe het staat dan daarmee. Wanneer kan de raad, als het gaat over de CD Binckhorst en de verkenning voor de HOV, daar weer wat van verwachten? Het voornemen is, daar staat eigenlijk alles voor opgelijnd, om voor het zomerreces eigenlijk alle onderzoeken die zijn gedaan in het kader van die HOV en die voorkeursvariant, die voorkeursalternatieven naar gezocht wordt, om dat via de colleges van de gemeenten en andere ... Om dat ter inzage te gaan leggen. Dat is volgens mij gister, degene die daarbij aanwezig zijn geweest weten dat beter ... In het presidium is daar ook over gesproken om daar een informatieavond voor de raad ook voor te beleggen, om u bij te praten over de stand van zaken en het vervolgproces. 30 juni hoor ik hier achter mij. 30 juni. Daar kan eenieder in Rijswijk ook een zienswijze op alle onderzoeken en ook uiteindelijk het voorkeursalternatief wat daaruit voort is gekomen ... Om daar een zienswijze op te geven. Dat is eigenlijk het eerste moment weer dat er ook vanuit de raad daar betrokkenheid bij kan plaatsvinden. Even kijken. Dan had u nog een vraag, althans een opmerking over dat er nog een zienswijze over die doorstroommaatregelen gegeven kan worden. Daar is in de zienswijze wel wat over opgemerkt, op pagina 2.

Misschien kunt u in tweede termijn daar nog heel even op terugkomen wat u dan precies bedoelt, of u daar een andere wens bij had? Maar dat is hetgeen wat we daarover hebben opgemerkt. Dan kwam er nog een rits vragen van de Partij van de Arbeid. Een aantal feitelijke vragen. Als u het mij toestaat dat ik daar schriftelijk op terugkom, want dan weet ik in ieder geval zeker dat de goede antwoorden ... Dan hoeft ik hier niet een schatting te doen, maar dan heeft u gelijk de goede antwoorden te pakken. U maakte wel, volgens mij, een opmerking ook om iets op te merken over de strategische agenda in de zienswijze. Dat vond ik op zich een terechte opmerking. Die neem ik zeker mee. Dan kom ik tot ... Niet tot slot, maar ook nog een opmerking over de personeelstekorten. Ik denk dat we die in elke zienswijze voorbij ... Wellicht dat Pijnacker-Nootdorp daar ook al een standaardtekstje voor kan aanleveren. Dat hebben ze niet gedaan. Misschien kan Rijswijk dat initiatief nemen. Maar dat is inderdaad een punt van zorg. Je weet, de ATM heeft stakingen ook aangekondigd. Dat zit hem zowel in de lonen, maar ook op de werkdruk, die natuurlijk enorm is. Dat heeft ook te maken inderdaad met personeelstekorten. Veel werk voor toch een beperkte groep mensen die dat allemaal moeten dragen. Dan geldt eigenlijk voor de vragen voor de ChristenUnie, als u mij toch toestaat, waren een aantal feitelijke vragen, om hetzelfde als de fractie van de Partij van de Arbeid om daar schriftelijk op terug te komen. Dan heb ik volgens mij nu alle vragen gehad, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Keus. Zijn er nog mensen die hier in tweede termijn willen reageren? Mevrouw Van der Weij.

Mevrouw Van der Weij D66: Dank je wel, mevrouw de voorzitter. In reactie op de vragen van de wethouder, wat wordt er bedoeld met doorstroommaatregelen en mijn vraag daarover. In de tekst staat nadrukkelijk, je kunt daar ook een zienswijze op geven. Ik vroeg me eigen af of dat dan in dat document verpakt zit of dat je aanvullend nog iets zou willen doen? Maar ik hoor je eigenlijk zeggen, ik heb dat in het document gedaan en daar wil ik het bij laten. Maar misschien heb ik het gemist, ik heb nog geen antwoord gehoord op de beoordelingsparameters, over efficiëntie en rendement, of daar nog iets in mogelijk is in de zienswijze, om daar nog wat aandacht voor te vragen. Daar was ik nog even aanvullend benieuwd naar. Dank je wel. Ik zag net in het non-verbale dat je mijn eerste vraag al beantwoord hebt. Dank je wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van der Weij. Zijn er verder nog mensen ... Mijnheer Oelen.

De heer Oelen VVD: Dank u wel, voorzitter. Volgens mij, voorzitter, heeft u de eerste termijn van wethouder Van de Laar overgeslagen. Misschien kunnen we dat in de rebound doen, want dan heb ik nog een tweede termijn voor het geval ik op zijn beantwoording nog vragen heb.

De voorzitter: Dan heeft u die nog tegoed. Dan geef ik nu het woord aan wethouder Van de Laar.

De heer Van de Laar: Dank u wel, voorzitter. Over het economisch vestigingsklimaat inderdaad. De vraag was in zijn algemeenheid, is de MRDH aan het uitdijen? Ik denk dat die economische pijler eigenlijk best wel bewezen is dat dat goed werkt. Een samenwerking binnen dit verband, omdat de economie ook verder gaat dan de gemeentegrenzen zijn. Ik moet wel zeggen, 23 gemeenten is wel weer groot. Als je het vergelijkt met de Rotterdamse regio en de Haaglandenregio, dan kan je soms ook wel beter, sterker staan als zo'n Haaglanden. Maar als je kijkt voor de gezamenlijk proposities voor het Nationaal Groeifonds of elkaar helpen in coronatijd en allerlei onderwerpen waar we hier binnen de eigen organisatie eigenlijk te weinig tijd of capaciteit voor hebben, om daar aandacht aan te besteden, maar economisch toch echt heel erg relevant zijn, zoals bijvoorbeeld digitalisering, is het heel erg prettig dat we een MRDH hebben. Er is nu ook een discussie

gaande, dat zie je ook wel een beetje in de begroting terug, of het niet juist veel breder moet getrokken worden de MRDH. Er is een hele stroming onder wethouders ook en gemeenten om het over groenblauw te gaan hebben binnen de MRDH. Ik denk eigenlijk dat dat iets is ... Dat komt ook voort doordat de provincie of het college daar op dit moment wat laat liggen of daar geen prioriteiten heeft gesteld. Dat zijn veel meer vraagstukken. Of dat wel een taak is van de MRDH? Ook wonen is zo iets. Wat iedere keer weer terugkomt, moeten we het niet over wonen hebben? Daar zijn al heel veel overlegclubs voor en regionale afstemming in Haaglanden. Die werken heel goed. Waarom moet dat ook nog bij de MRDH? Van de andere kant, dat is echt wel een Rijswijks perspectief, wil ik toch nog even meegeven, voor ons zou dat misschien niet eens zo heel nadelig uitpakken als de MRDH ook op basis ... Gaat nadenken over wonen, omdat investeringen in het vervoer eigenlijk gekoppeld zou moeten worden aan een woonagenda. Dat gebeurt ook wel met een adaptieve ontwikkelstrategie inderdaad. Maar dat zijn ... We moeten heel goed in de gaten houden, wat zou nuttig voor onszelf zijn waar de MRDH zich mee bezighoudt. Voor economie vind ik dat nut zeker bewezen. In parameters is dat ... Dat zie je niet zo goed terug. In die zin is het wel wat abstract, het economisch vestigingsklimaat. Maar dat dat gunstig is voor de werkgelegenheid in zijn algemeenheid, is denk ik wel iets wat als een paal boven water staat. Dat is gelijk een antwoord op een van de vragen van de PvdA. Doet de MRDH iets aan die arbeidsmarkt? Ze zijn onderdeel van die human capital agenda. Specifiek niet alleen voor de Technische Universiteit in Rotterdam, Universiteit en Technische Universiteit in Delft krijgen aandacht en geld vanuit het Nationaal Groeifonds, maar ook specifiek hbo- en mbo-campussen die worden ondersteund. De MRDH probeert ook wel legitimiteit in een bredere ontwikkelagenda van ons human capital te vinden. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van de Laan. Mijnheer Oelen, dan bent u nu toch echt aan de beurt.

De heer Oelen VVD: Dank, voorzitter, maar geen behoefte aan een tweede termijn na dit uitgebreide antwoord.

De voorzitter: Dank u wel. Is er verder nog iemand die iets wil zeggen in tweede termijn? Mijnheer Braam.

De heer Braam BvR: Allereerst, bedankt voor de beantwoording in eerste termijn. Met name toch even als reactie in de richting van de heer Van de Laar, toch de boodschap, schoenmaker hou je bij de leest. Ga vooral niet buitensporig handelen, want het is een slechte zaak als deze metropoolregio straks de vorm gaat krijgen van een provincie. Dan krijg je een provincie in een provincie. Dat levert meer vijanden op dan vrienden. Dat kan ik u vertellen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Braam. Is er verder nog iemand? Mijnheer Geleijnse.

Mijnheer Geleijnse CDA: Dank, voorzitter. Dank aan de wethouder voor alle antwoorden. Ook heel blij dat hij de actieve houding nog eventjes wil verwerken in de tekst. Ik weet alleen niet zo goed wat we nu moeten doen met die personeelstekorten. Of het wel of niet verstandig is om daar een vraag over te stellen of het ergens te benoemen? Dat wil ik nog even in tweede termijn vragen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Geleijnse. Is er verder nog iemand? Mijnheer Van der Baan.

Mijnheer Van der Baan CU: Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Ik zou toch wel graag willen benadrukken, ook in de zienswijze, om toch het woord leefbaarheid daarin terug te laten komen, omdat dat het woord is wat ik

hier geregeld terug heb gehoord en ook voor ons zeer belangrijk is en in veel infrastructurele zaken onder druk kan komen te staan. Juist in Rijswijk.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van der Baan. Verder nog iemand? Nee? Dan geef ik het woord aan de wethouder.

De heer Keus: Dank u wel, voorzitter. Het woord leefbaarheid, ik denk dat we dat woord kunnen laten vallen, ook in de context van de ontwikkelingen in de regio en die ook zo zijn weerslag op Rijswijk hebben. Daar kunnen we leefbaarheid zeker in noemen. Die toezegging kan ik bij deze doen. Wel of niet wat zeggen over de personeel ... Ik vind dat een ingewikkelde, want dat is eigenlijk een indirecte. Want je zou dan eigenlijk direct bij de vervoerders moeten ... Of de MRDH daar ook een rol in wil nemen, zegt u? Laat ik die even meenemen. Dan ziet u inderdaad in de uiteindelijke versie of we daar iets mee hebben gedaan. Dan kunt u altijd nog ... Op andere manieren kunnen we dat ook onder de aandacht brengen. Dan, even kijken, de vraag nog van D66. Even kijken of ik het goed heb begrepen, want u heeft het dan over de doelstellingen, over de verbetering kwaliteit en efficiëntie OV. Had u het daar dan over? Want daar wordt de verbetering van de efficiëntie en het rendement van het openbaar vervoer benoemd. U wilde daar wat meer kwalitatieve ... Dan toch even een interruptie die ik afdwing.

Mevrouw Van der Weij D66: Ik merk het. Als ik daarop mag reageren?

De heer Keus: Ja.

Mevrouw Van der Weij D66: Het ging vooral inderdaad om efficiëntie en rendement, op pagina 16 van 2001301.

De heer Keus: Dan had ik hem toch goed.

Mevrouw Van der Weij D66: Maar ik hoorde ook de suggestie net ook al komen voor leefbaarheid wat meer toe te voegen, dat het niet alleen om efficiëntie en rendement gaat, niet alleen dat winst kan en dat geld kan, maar ook dat het bredere criteria. Als u die toezegging, zoals u net deed, gewoon opneemt iets over leefbaarheid, dan denk ik dat we daar een aardig end mee de goede richting in gaan.

De heer Keus: Als je daar tevreden mee bent, dan is dat natuurlijk goed. Ik wil u wel ook nog wijzen natuurlijk op die ander ... Want die doelstellingen moet je niet geïsoleerd allemaal van elkaar zien, maar wel in samenhang. Andere doelstellingen zijn het versnellen van innovatiemobiliteit, maar ook de reductie van CO₂-uitstoot bij het verkeer. Hoe meer mensen met het OV gaan, hoe efficiënter dat gaat, hoe meer rendement daarop, hoe minder mensen de auto zullen pakken. Daarmee dragen we ook bij natuurlijk aan de klimaatdoelstellingen. In dat opzicht, als je dat in samenhang bekijkt, zitten ook die wat meer kwalitatieve doelstellingen, wat bredere doelstellingen ook ... Houden die ook verband zo met elkaar. Dat wil ik eigenlijk zeggen. Maar als u tevreden bent met het toevoegen van leefbaarheid, dan hebben we volgens mij allemaal een ... Zijn we volgens mij allemaal akkoord zo. Even kijken. Voorzitter, toch vrij overzichtelijk. Dat was het dan. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Keus. Mijnheer Van de Laar, is er nog behoefte aan een tweede termijn? Dank u wel. Ik zie dat of ik hoor dat de wethouder heeft een aantal toezeggingen gedaan met betrekking tot

de tekst, om een aantal aanpassingen te doen. Maar ik bespeur ook wel een beetje dat het misschien toch een bespreekstuk zal worden in de raad. Is iedereen het daarmee eens? Bij mijnheer Braam bespeurde ik ook iets over een amendement met betrekking tot de haltes of ...

De heer Braam BvR: Nee, ik ga ervanuit dat die aanpassing door de wethouder wordt gedaan, maar desondanks, u heeft een juiste conclusie getrokken van dat er nog veel leeft onder dit dossier en ook nog wat antwoorden moeten komen op vragen van de ChristenUnie en Partij van de Arbeid. In die zin is het terecht dat het een bespreekstuk wordt.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Braam. Dan gaat dit stuk door als bespreekstuk naar de raad.

8. Zienswijze begroting 2023 Omgevingsdienst Haaglanden

De voorzitter: Dan gaan we nu verder naar agendapunt 8 Dat is de zienswijze begroting 2023 Omgevingsdienst Haaglanden. Dan begin ik met Beter voor Rijswijk. Ik heb daar twee namen staan, mijnheer Kruger of mijnheer Braam. U mag zelf kiezen wie het woord voert.

De heer Braam BvR: Ik sta volledig achter de inhoud van de zienswijze. Ik heb hier niets aan toe te voegen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Braam. Mijnheer Wit.

De heer Wit GL: Ik sluit me gewoon aan bij de heer Braam. We vinden dit een keurige zienswijze. We hebben vertrouwen in de werkwijze van het ODH. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Wit. Mijnheer Van Dam.

De heer Van Dam WIJ: Wij hebben geen inbreng. Bedankt.

De voorzitter: Dan ga ik het eerst maar even vragen, voordat ik mijn hele lijstje afloop. Is er verder nog iemand die iets wil zeggen in eerste termijn? Ja, mijnheer Loof.

De heer Loof VVD: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, korte vraag. Is naar de mening van het college de Omgevingsdienst klaar om te werken met de Omgevingswet? Zijn daarin voldoende stappen gezet? In het verlengde daarvan, is Rijswijk ook klaar voor die inwerkingtreding van de Omgevingswet? Dank u.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Loof. Verder nog iemand die iets wil zeggen in eerste termijn? Ja, mevrouw Van Nunen.

Mevrouw Van Nunen PvdA: Voorzitter, ik heb een vraag ter verduidelijking die in de ontwerpbegroting staat van de Omgevingsdienst. Er zitten grote verschillen tussen de bijdrage van de diverse gemeenten, wat op zich natuurlijk niet zo vreemd is. Maar hebben bijvoorbeeld die bedragen, ik kijk even naar bijvoorbeeld Rijswijk, Pijnacker-Nootdorp en Westland, ook te maken met wel of geen kassengebied waar vergunningen voor moeten worden verleend? Want ik zie dat bij Pijnacker-Nootdorp er echt substantieel meer bijgedragen wordt en bij Westland ook. Natuurlijk is Westland groter dan Rijswijk, maar ze dragen echt veel meer bij dan Rijswijk. Mijn vraag is, waar is nu precies die bijdrage op gebaseerd? Wat neemt, dat is in het verlengde daarvan, Rijswijk eigenlijk dan af aan uren dan wel dienstverlening in dit kader? Dat hoor ik dan graag. Waar zijn de

verschillen op gebaseerd? Maar waar is ook de bijdrage van Rijswijk op gebaseerd? Dat is mijn vraag, voorzitter. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van Nunen. Mijnheer Geleijnse.

De heer Geleijnse CDA: Dank, voorzitter. Ik sluit me aan bij de VVD als het gaat om de Omgevingswet. Moeten we dan in die zienswijze dat ook niet gewoon vragen? Want we moeten toch het zogenaamde amendement vanuit Pijnacker hierin toevoegen. Ik zou eigen willen pleiten om ook iets over die Omgevingswet gewoon te vragen, over de consequenties en of ze de raad op tijd willen informeren. In het verlengde van mevrouw Van Nunen over de bijdrage. Ik zie ook dat ons omringende gemeenten, die hieraan meedoen, een vraag stellen over die bijdrage, in die zin dat ze zeggen, we zijn akkoord met de begroting 2023, mits 2022 conform de begroting 2022 gaat. Dan heb ik zo iets, dan heb ik er zo'n belletje van, waarom staat dat bij andere gemeenten er wel in en bij ons gewoon helemaal niet? Misschien is het niet nodig. Dat hoor ik graag. Dank, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Geleijnse. Mijnheer Van der Baan.

De heer Van der Baan CU: Dank u wel, voorzitter. Geen opmerking.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Shousha.

De heer Shousha Fractie Majjaoui: Dank je wel, voorzitter. Wij hebben ook geen opmerking.

De voorzitter: Dank u wel. Dan wil ik graag de wethouder het woord geven.

De heer Van de Laar: Dank u wel, voorzitter. Is de Omgevingsdienst klaar voor de Omgevingswet? Zijn we überhaupt klaar voor de Omgevingswet, zou ik willen zeggen? Het antwoord is nee. We zijn nog niet klaar voor de Omgevingswet. Dat DSO werkt nog niet. Dat digitaal stelsel. Er moeten nog heel veel opleidingen gedaan worden. Ook hier intern. Die afdelingen moeten nog goed met elkaar samenwerken. Er gebeurt heel veel aan. De hele financiële systematiek moet nog doorgevoerd worden, want het is helemaal anders onder de Omgevingswet. Hoe je de zaken in rekening brengt en kostenverhaal met projectontwikkelaars. Dat is best wel een ... Het is een gigantische transitie. Maar als er iemand klaar is, denk ik eigenlijk in dit hele speelveld, dan is het misschien wel de ODH, omdat die er enorm ... Al lang mee bezig zijn geweest en daar volop effort in hebben gestoken om daar klaar voor te zijn, omdat zij ... Het is een professionele organisatie. Maar ook omdat zij zo'n belangrijke schakel zijn in de beoordeling van projecten en voor al die gemeenten daar dienstverlening aan zijn, hoor ik daar hele goede verhalen over. Ik hoor ook goede verhalen en ik zie ook dat wij hier intern daar hard mee aan de slag gaan. Maar er komt nog veel op ons af en daar heeft u zelf natuurlijk al een avond voor gehad. Maar er zullen nog een aantal avonden zeker volgen om te zien wat wij nog zelf moeten doen. Op de eerste plaats, de Omgevingsvisie waar wij als raad en gemeentebestuur zelf voor verantwoordelijk zijn. De bedragen, mevrouw Van Nunen van de PvdA, zijn gebaseerd op onder andere de producten die wij zelf inkopen. Wat wij inkopen zullen wij schriftelijk doen toekomen. Maar het zijn onder andere asbestdaken en heel veel andere zaken. Ook de wijze waarop die zinsnede naar het CDA ... Kijk, die zullen we ook schriftelijk toelichting geven. Het heeft iets te maken met een bepaalde verrekeningssystematiek die, ik geloof, met de inflatiecorrectie of iets dergelijks voor een bepaalde categorie uren ... Dat zou dan hetzelfde moeten zijn. Maar goed, daar doe ik u schriftelijk een beantwoording toekomen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van de Laar. Zijn er mensen die hier in tweede termijn op willen reageren? Nee. Mag ik dan concluderen dat deze zienswijze als akkoordstuk naar de raad gaat? Oké. Mooi.

9. Zienswijze jaarrekening 2021 en begroting 2023 Avalex

De voorzitter: Dan gaan we verder naar punt 10 van de agenda. Sorry, punt 9. Dat is de zienswijze jaarrekening 2021 en de begroting 2023 van Avalex. Even kijken hoor. We beginnen met Beter voor Rijswijk, mijnheer Braam.

De heer Braam BvR: Voorzitter, dank u wel. Ik ga niet echt specifiek inhoudelijk in op Avalex, de zienswijze, want die kan als zodanig wel de deur uit. Ik denk dat het wel heel erg belangrijk is om vooral te kijken naar de ontwikkelingen die in het land gaande zijn. Er worden allerlei nieuwe wetjes aangenomen als het gaat om ... Denk onder andere aan de vervanging in 2026 van de ketels. Dat is straks een hele nieuw stroom aan afval wat we gaan krijgen, wat op ons afkomt. Wellicht via een groot stuk recycling. Ik denk dat zeker ook met dat soort zaken in gedachten en via de coalitieonderhandelingen zullen we daar nog een ei over moeten gaan leggen, is het belangrijk om goed na te denken wat we als gemeente straks ook echt willen. Willen we blijven voortgaan op het voortschrijden op veel plekken of willen we echt serieus inzetten op nascheiden? Dat is een discussie die we wellicht later moeten voeren. Beter voor Rijswijk heeft de focus in ieder geval wel gezet op zoveel als mogelijk nascheiden en uitsluitend voortschrijden voor die zaken waar we echt aan gewend zijn. Denk onder andere aan glas en papier en GFT eventueel nog, maar dan hebben we het wel gehad hoor. Alle andere zaken, daar schieten we wellicht iets te ver in door. Voorzitter, ik wilde het hier graag bij laten in eerste termijn en geef het woord weer aan u terug.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Braam. Mijnheer Loof.

De heer Loof VVD: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, de VVD Rijswijk was aanwezig bij het bezoek aan Avalex. Dat was zeer interessant. Dat kan mijn collega Menno Ezinga beamen, want die was erbij. Ambtenaar van de gemeente was hier ook zeer positief. Die sprak vooral zeer positief over het nieuwe inzamelen. Wij, als VVD Rijswijk, waren benieuwd, welk standpunt gaan wij als Rijswijk precies innemen? In het stuk staan passages over het nieuwe inzamelen. Maar nascheiding werkt en is ook efficiënt, zoals net ook de heer Braam heeft aangegeven. VVD Rijswijk zegt dit ook al jaren. Wordt het geen tijd dat Avalex hier ook stappen in gaat zetten? Te beginnen met nascheiding als uitgangspunt te nemen in deze stukken. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Loof. Mijnheer Wit.

De heer Wit GL: Dank u wel, voorzitter. Voorscheiding, nascheiding, wat de heer Loof net ook zegt, wat de heer Braam ook al aangeeft, we hebben het daar in de coalitieonderhandelingen ook over. Ik ga daar nu, denk ik, niet verder op in. Wij zien de technische ontwikkelingen daarin. Daar zullen we ons over laten adviseren. Wat ik wel belangrijk vind, is dat wij in Rijswijk nog steeds achterblijven op het gebied van afvalscheiding. Dat heeft ook te maken met bijvoorbeeld GFT wat wij nog lang niet goed genoeg scheiden, waardoor de restafvalfractie gewoon nog ontzettend zwaar is. Het GFT is de zwaarste fractie. We hebben gewoon nog een hele hoop wijken waarin we daar ook gewoon een flinke stap moeten zetten. Dat is denk ik het zwaartepunt waar nu momenteel op gericht moet worden, zeker gezien de taakstelling die er nog steeds ligt. Dat wordt ook terecht opgemerkt in het stuk. Als wij daar op een gegeven moment die taakstelling eraf zouden halen, dan gaat de afvalstoffenheffing nog verder omhoog. Dat willen we natuurlijk ook niet direct weer doorbrengen

naar onze inwoners. De zienswijze is akkoord. Maar inhoudelijk hebben we de komende jaren, denk ik, inderdaad nog wel wat te verhapstukken als het komt op het inzamelen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Wit. Mevrouw Niesen.

Mevrouw De Haan-Niesen RB: Dank u wel, voorzitter. De fractie van Rijswijks Belang heeft notie genomen van het raadsvoorstel zienswijze Avalax. Wat onze fractie mist, dan ga ik me een klein beetje aansluiten bij de woorden van de heer Wit, is hoe we onze inwoners gaan stimuleren om afval gescheiden te gaan inzamelen en aanbieden, aangezien we als gemeente dit als wettelijke taak hebben. Het valt onder onze zorgplicht. Immers zijn we de gemeente die het meeste afval produceert, namelijk 275 kilogram per inwoner. Afval scheiden begint namelijk in huis. De nut en noodzaak hiervan zal naar de inwoners van Rijswijk duidelijk gemaakt moeten worden. Wellicht kan de wethouder hierop een toelichting geven en de toelichting opnemen in de zienswijze. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Niesen. Mijnheer Zoghbi.

De heer Zoghbi WIJ: Yes, dank je wel, voorzitter. Allereerst willen wij aangeven met interesse alle stukken te hebben gelezen. Ook de sessie afgelopen donderdag was heel interessant. Zijn er inderdaad, zoals mederaadsleden hebben aangegeven, dingen voorgekomen zoals het hoge aantal kilogram per Rijswijkse inwoner onder andere. Allereerst wil ik zeggen dat wij de stukken hebben gelezen. Een klein foutje in de jaarrekening hebben gevonden. Die hebben wij eerder vandaag gemaild naar de wethouder. Onze vraag is of de jaarrekening daarop nog wordt aangepast? Verder in de ontwerpbegroting op bladzijde 24 is te lezen dat de opbrengsten en kosten voor de verschillende stromen ... Zijn daar te zien. Eerste vraag is, waarom blijft de opbrengst voor PMD gelijk? Of waar de rest blijft gelijk en die van PMD daalt. Waarom is dat? Verder zetten wij in Rijswijk voorlopig in op het scheiden van afval. Volgens deze cijfers gaan die opbrengsten juist ... Blijven ze gelijk en dalen ze. Waarom gaan die niet omhoog op het moment dat wij juist de komende tijd meer gaan scheiden? Of we daar een toelichting voor kunnen krijgen. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Zoghbi. Mijnheer Osmani.

De heer Osmani D66: Voorzitter, dank u wel. Wij hebben een aantal vragen in lijn met het verhaal van mevrouw Niesen. Het landelijk programma Van Afval Naar Grondstof is gericht op het verminderen van de hoeveelheid restafval en het scheiden van zoveel mogelijk recyclebare grondstoffen. Hiervoor is een norm gesteld van 100 kilogram restafval per persoon per jaar en een afvalscheidingspercentage van 75 procent. Deze doelstellingen zijn erg ambitieus. Dat zie je terug in de cijfers. Want de cijfers laten namelijk zien dat we er nog lang niet zijn. Meer dan de helft van het restafval in Rijswijk bevat waardevolle grondstoffen. We moeten anders omgaan met het afval. Vooral op het gebied van GFT-afvalscheiding valt er nog veel winst te behalen. In 2021 hebben Avalax en de gemeente samen een werkgroep Communicatie ingericht. Op basis hiervan zijn de bestaande communicatiemiddelen van Avalax geëvalueerd. Onze vragen zijn, wat waren de strategieën van de werkgroep in 2021? Hoe zijn die geëvalueerd? Wat zijn de toekomstplannen van de gemeente Rijswijk en de werkgroep om het effectief scheiden van afval te blijven stimuleren? Als laatste, is de gemeente Rijswijk van plan investeringen te doen, eventueel aanvullend, op het gebied van communicatie, om zo een verdere reductie van het restafval te realiseren? Dank u wel.

De voorzitter: dank u wel, mijnheer Osmani. Mijnheer Van der Veer.

De heer Van der Veer PvdA: Dank je wel, voorzitter. Voorzitter, ook wij hebben kunnen zien en ervaren dat, ondanks het wederom een bijzonder waar was van corona, Avalex een organisatie is die onder deze bijzondere omstandigheden goed weet te presteren. Dat blijkt wel uit de waardering van onze inwoners met een cijfer 7,4 voor Avalex. Ook de dienstencatalogus, de PDC, waarmee gewerkt wordt, lijkt zijn vruchten af te werpen en bij te dragen tot het afvalbeleid zoals wij in Rijswijk voor ogen hebben. Hulde hiervoor. De ontwerpbegroting 2023 en de meerjarenbegroting '24-'26 geeft een goed beeld van wat wij kunnen verwachten en welke richting wij op zullen moeten gaan om de VANG-norm van 100 kilo restafval en 75 procent scheidingspercentage per persoon te behalen. Er zijn nog wel wat onzekere factoren, zoals de oorlog in de Oekraïne, de hogere afvalverwerkingskosten en de mindere opbrengsten van onze grondstoffen, die dit plaatje voor de toekomst kunnen beïnvloeden. Zo stijgen de staalprijsen, waardoor wellicht onze ondergrondse containers op den duur duurder worden door de schaarste van het staal. Is hier rekening mee gehouden bij de inkoop vorige periode dan wel in de toekomst? We kunnen uit de stukken, maar ook uit de informatiebijeenkomst van afgelopen donderdag, opmaken dat Rijswijk wat achterblijft qua afvalscheiding ten opzichte van de overige gemeentes. We zitten nog steeds op 275 kilo restafval per inwoner per jaar. Ons scheidingspercentage bij het afval staat momenteel op 37 procent. Ik weet, dit gaat onder andere over de keuzes die wij moeten gaan maken in ons afvalbeleid. Of dat helemaal bij de zienswijze hoort, weet ik niet zeker. Maar zijn de keuzes, die wij voorgaande jaren en voor de komende jaren hebben gesteld uit de dienstencatalogus, de juiste keuzes om de beste resultaten te behalen om de VANG-doelen te halen en om bijvoorbeeld onze taakstelling van 3 ton te realiseren? We hebben ook kunnen zien en ervaren dat de afvalscheiding bij hoogbouw, waarvan wij heel veel hebben in Rijswijk en waarvan wij nog veel meer krijgen in Rijswijk, relatief slecht is. Hoe gaan we ervoor zorgen dat hier het afvalscheidingspercentage verbetert of gaan we hier andere keuzes maken in de toekomst? Bijvoorbeeld, nascheiding is een mogelijkheid. Maar is dit niet de juiste manier om tot minder restafval te komen? Moeten we niet veel meer inzetten op de mindsetverandering van onze inwoners om beter te gaan scheiden? Voorzitter, ik rond af. Van Afval Naar Grondstof is in het belang van ons allemaal. We hebben nog een weg te gaan. Ik wens de wethouder, maar vooral onze inwoners, hierbij veel succes.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van der Veer. Mijnheer Geleijnse.

De heer Geleijnse CDA: Dank, voorzitter. De zienswijze is wat ons betreft akkoord. Zeker met de toevoeging die we eerder vanavond hebben afgesproken vanuit Pijnacker-Nootdorp, zullen we maar zeggen. Dat is ook echt van belang, want ik heb begrepen dat zo'n 3 procent van de totale jaarlijkse kosten bij Avalex bijvoorbeeld diesel betreft. Dat is gewoon 800.000 liter diesel wat Avalex gebruikt. Dat kan echt een behoorlijk bedrag zijn wat het duurder wordt. Verder zie ik inhoudelijk uit naar alle debatten in deze raad, als het gaat om afval, afvalstromen, voorscheiding, nascheiding. Gaan we vandaag niet doen. Maar ik heb er zin in. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Geleijnse. Mijnheer Van der Baan.

De heer Van der Baan CU: Dank u wel, voorzitter. Ook van de ChristenUnie hebben we de stukken met interesse gelezen. In de brief wordt wel geschreven, ik citeer, "Hebben invloed op de kosten in de afvalbranche. De afvalverwerkingskosten stijgen en de opbrengst van grondstoffen zijn variabel. Staal begint schaars duurder te worden, wat effect kan hebben op de aanschaf van voorzieningen, zoals ondergrondse containers." De vraag daarbij is, daar lijkt al haast een beetje voorgesorteerd te worden op het niet halen van

een taakstelling. Daarbij was mijn eigen gedachte dat grondstoffen eigenlijk veel meer waard worden. Dat het evengoed zou kunnen zijn dat dit ertoe leidt dat het risico is dat er meer overgehouden gaat worden. De taakstelling makkelijker wordt. De vraag is, moet je dan al ... De vraag is, hoe moet ik dit interpreteren? Hoe moeten we dit interpreteren? Ik wilde ook aangeven dat het serviceniveau waar in het verslag over geschreven wordt, dat we dat ook herkennen. Dat in een aantal wijken het echt heel goed gaat, maar er toch ook een flinke ambitie ligt in een aantal andere wijken. Dat er best wel verschil is binnen Rijswijk. De trend is goed. Een aantal mooie innovaties ook kunnen lezen. Complimenten daarvoor richting Avalex.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van der Baan. Mijnheer Shousha.

De heer Shousha Fractie majjaoui: Dank je wel, voorzitter. Onze fractie heeft er niks aan toe te voegen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Shousha. Dan wil ik nu graag het woord aan de wethouder geven.

De heer Keus: We kijken elkaar inderdaad even aan wie begint. We zitten hier, sommige van jullie zullen het ... Ik denk dat iedereen het wel weet, maar ik zit hier als bestuurslid Avalex, meer in de eigenaarsrol en de heer Van de Laar als opdrachtgever. Eigenlijk heb ik bijna geen vragen volgens mij voor mij voorbij zien komen, behalve de opmerking om de tekstpassage van Pijnacker-Nootdorp inderdaad ... Dat die extra van belang is om die op te merken. We hebben al toegezegd dat we dat gaan toevoegen. Verder heel veel vragen en opmerkingen over voor- en nascheiding, maar als scheidend wethouder ga ik mij daar niet aan wagen. Verder vind ik het mooi om te zien dat velen van jullie dit werkbezoek aan Avalex hebben gebracht. Dat kan je wel zien aan de inhoud ook van de vragen. Dat is mooi dat het leeft, het onderwerp. Daarmee geef ik eigenlijk het woord over aan collega Van de Laar. Dank u wel.

De heer Van de Laar: Dank u wel. Daar sluit ik me bij aan, bij dat dit ... Ook bij de woorden van de heer Geleijnse van het CDA, dat dit misschien niet het momentum is om de discussie te voeren ten aanzien van het beleid wat het afgelopen jaar is gevoerd, wat in 2016 door de raad is vastgesteld, namelijk het nieuwe inzamelen waarbij het restafval weg moet worden gebracht, een laag serviceniveau, een hoog serviceniveau op het gescheiden afval. Dat wordt bij je aan huis opgehaald als een incentive om heel goed te scheiden, omdat je dan zo min mogelijk hoeft te lopen. Dat is versneld in de afgelopen jaren, versneld uitgevoerd, nadat dat in twee jaren wat rustiger was geweest. Dat betekent dat er hier en daar in er verschillende wijken ondergrondse containers zijn bijgekomen, onder andere voor het restafval. Ook een grote wijziging is geweest, per 1 januari 2022, het invoeren van nascheiding bij de hoogbouw. Je ziet dat de resultaten inderdaad nog niet zijn zoals ze zouden moeten zijn. De VANG-doelstellingen, waar een aantal van jullie het over hebben, zijn 100 kilo en het is 275 kilo. Dat is, kan je toch eigenlijk wel zeggen, in de praktijk voor ons ongelofelijk lastig om te halen. De vraag is, wat moet je daarmee doen? Als het idee in ieder geval is om te scheiden, dan zul je beter moeten gaan ... Andere, mogelijk aanvullende maatregelen nemen. Maar dat is deze periode, natuurlijk de periode om dat te doen. Een aantal van u hebben het al gezegd, dat het ook onderwerp is van coalitievorming. Het is ook een periode waarin u zelf nog kunt zeggen hoe u daartegenaan kijkt, in plaats van dat het college daar een antwoord nu op geeft. Even kijken, er zijn een aantal vragen nog aanvullend gesteld. Investering in communicatie. De PvdA noemt ook de mindset. Het heeft heel veel te maken met het gedrag. U heeft het over verschillen tussen wijken en dienstverlening. Die dienstverlening van Avalex is best wel stabiel, maar het afvalgedrag verschilt nogal per wijk, per container, maar ook in verschillende woningbouw. Daar komen deels die verschillen zeker ook vandaan. De taakstelling, daar wil ik dan mee afronden, van drie ton, dat is niet een taakstelling voor Avalex, maar is een taakstelling voor onszelf, die wij ons bij de begroting onszelf hebben

opgelegd. Hoe ziet een taakstelling eruit? De heer Van der Veer vraagt ook naar, kopen we de juiste producten in uit de productendienstencatalogus? De afvalophaal is eigenlijk heel simpel, de frequentie, hoe vaak je een afvalbak leegt. Dat kan een aantal keren per week of dat kan een keer per week. In die orde van, niet grootte, maar type maatregelen moet u denken als we het hebben over maatregelen. Gaan we nog in de zomer het GFT ophalen? Dat soort vraagstukken. Maar dat is iets voor het nieuwe college, die daar een klap op mogen geven. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van de Laar. Zijn er nog mensen die hier in tweede termijn op willen reageren? Mijnheer Loof.

De heer Loof VVD: Dank u wel, voorzitter. Ook dank aan de wethouder voor de beantwoording. Ik wilde graag nog eventjes aanhaken op wat de heer Wit net zei. Dat even los van voor- of nascheiding, onderschrijven wij als VVD Rijswijk inderdaad ook zijn opmerkingen. Die scheiding werkt op dit moment nog niet goed. Koppelend naar het bezoek wat mijn collega heeft gedaan bij Avalex, er is ook inderdaad veel onwil om te scheiden of gewoon afval überhaupt gescheiden aan te bieden. De vraag was, in welke mate Avalex hier een nuttige extra bijdrage aan kan leveren? Zijn deze stukken naar oordeel van de wethouder de juiste plek om dit te benadrukken of niet? Ik wilde ook namens de VVD Rijswijk nog heel even aanhaken op de bijdrage van D66 over communicatie. Want Avalex mag en kan inwoners ook wel wat beter informeren over scheiding, waar dat dan mogelijk is. Het is ook goed om hier wat extra aandacht aan te besteden, lijkt ons. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Loof. Is er verder nog iemand? Mijnheer Zoghbi.

De heer Zoghbi WIJ: Yes, dank je wel, voorzitter. Mijn vraag was, waarom in de begroting de opbrengsten gelijk blijven of dalen bij stromen die juist ingezet gaan worden om eerder te gaan scheiden? Een verwachting dat we meer gaan scheiden, maar die opbrengsten juist gelijk blijven of dalen. Ik weet niet of daar een toelichting op kan komen. Dank je wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Zoghbi. Is er nog iemand die in eerste termijn wil reageren? Of tweede termijn, sorry. Mijnheer Osmani.

De heer Osmani D66: Voorzitter, dank u wel. Dank u wel, voor de antwoorden. Mijn eerste vraag was ook, wat waren de strategieën van de werkgroep in 2021 en hoe zijn die geëvalueerd? Ik denk dat het belangrijk is namelijk om te zien wat we hebben geleerd van dat jaar en wat misschien beter kan. Ook om de discussie te voeren hoe het dit jaar en volgend jaar verder zal moeten.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Osmani. Verder nog iemand die wil reageren? Nee? Dan geef ik het woord aan de wethouder.

De heer Van de Laar: Voorzitter, dank u wel. Er is inderdaad, excuus dat ik de vraag niet had beantwoord ten aanzien van de werkgroep, een werkgroep. Dat bestaat uit een kernteam van Avalex, aangevuld met ambtelijke medewerkers van de verschillende gemeenten, die nadenken over, waar gaan we dit jaar aandacht aan besteden? Zoals de heer Wit terecht constateert, is GFT de zwaarste fractie van een zak restafval. Die moet er het eerste uit als we kosten willen besparen. Daarom bedenkt de werkgroep, laten we een campagne gaan voeren op GFT. Dat hebben ze gedaan. Hoe werkt die werkgroep? Dan maakt Avalex een voorzet. Tekeningetjes, campagnes, inkopen. De ambtenaren kijken daarnaar, is dat een goed idee, ja of nee? Is dat de

juiste toonzetting? Dan wordt het uitgevoerd. Op die manier ... Dat is de strategie. De werkwijze van de werkgroep. Zo is dat op PMD gedaan. Zo is dat blikjes gedaan. Zo is dat GFT gedaan. Dat wordt ook geëvalueerd. Ik weet niet of daar evaluatierapporten van zijn, maar er wordt absoluut gekeken naar de aantallen hits op de site en outputindicatoren zijn er natuurlijk sowieso in de verspreiding van advertenties en hoeveel clicks en views. Dat zijn dan weer de tractie. Maar een-op-een terugzien dat je de maand later minder GFT ophaalt, dat heb ik nog niet eerder gehoord. Dat zou natuurlijk het meest interessant zijn. Maar het is een vrij straight forward strategie. Het aanzien van de prijzen van het PMD ... Of er zijn twee vragen gesteld over de ... Een vraag van de ChristenUnie nog over de taakstelling en de extra opbrengsten, of dat niet tegen elkaar wegvalt? Wellicht, maar ik denk het niet, omdat de kosten ook wel weer heel hoog gaan zijn van bijvoorbeeld de afvalbakken van het staal, waar de heer Van der Veer het over heeft. Maar dat moeten we gewoon aan het eind van de jaren zien hoe die markt zich ontwikkelt. Want papier was twee, drie jaar geleden geen cent meer waard. Dat is nu weer enorm aan het stijgen. De vraag van de heer Zoghbi ten aanzien van het PMD. Dit is een begroting. Een begroting wordt gebaseerd op, we gaan afval scheiden. We hadden eerst een begroting over bron gescheiden. Dan is het idee, dat is het meeste waard. Stel dat iedereen bron scheidt, dan krijgen we heel veel opbrengst. Maar dat is het punt, er wordt niet zoveel bron gescheiden. Daarom zijn we nu overgestapt binnen hoogbouw naar nascheiding. Dat is conservatief begroot, maar die opbrengsten zijn ook lager van nagescheiden, machinaal gescheiden PMD, maar minder hoog, de opbrengsten daarvan, omdat dat toch iets vervuilerder, minder kwaliteit is, dan dat het helemaal schoon wordt aangetroffen. Dat betekent dat dit jaar gewoon ... Het is pas vanaf 1 januari 2022 ingevoerd. We zullen gewoon moeten zien wat op het einde van het jaar het resultaat is. Hopelijk worden we verrast van, er is ontzettend veel plastic of PMD nog uit dat restafval gehaald. De prijzen zijn dermate gestegen voor de opbrengsten dat dat een heel positief resultaat oplevert. Maar dat kunnen we nu simpelweg nog niet zeggen. Een wat ingewikkeld antwoord misschien, maar we zullen op het einde in de jaarrekening ook zien wat het resultaat is, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van de Laar. Mag ik concluderen dat, na de beantwoorden van de vragen door de wethouder, deze zienswijze als akkoordstuk naar de raad van 7 juni kan? Ja? Oké. Ik wilde heel even vragen of er misschien behoefte is aan een korte pauze, voordat we verder gaan naar het volgende agendapunt of wil iedereen doorgaan? Even pauze. Tien minuten? Oké. Dan zie ik u ... Het is tien voor. Dan zie ik jullie gewoon terug om tien uur.

Schorsing

10. Zienswijze Veiligheidsregio begroting 2023

De voorzitter: Het is tien uur. We gaan weer verder. Agendapunt 10. Zienswijze Veiligheidsregio begroting 2023. Mag ik het woord geven aan mijnheer Kruger van Beter voor Rijswijk?

De heer Kruger BvR: Dat mag u inderdaad. Goedenavond nog. Met betrekking tot de zienswijze Veiligheidsregio begroting 2023. We hebben hem gelezen. Er zit ook een uitgewerkte conceptbrief bij van die zienswijze. Daar wordt wederom gevraagd om in ieder geval de afslag van Rijswijk, die vinden wij nog steeds onredelijk. Dat is al diverse malen gevraagd. We hopen dat dat deze keer wat gaat opleveren. Dat er een andere verdeling zal worden toegepast op de kosten die verdeeld worden. Er werd ook nog gesproken over het realiseren van nog wat besparingen. Daar waar dat mogelijk is, zonder dat dat de dienstverlening aantast, dat zullen wij van harte ondersteunen. Wat Beter voor Rijswijk betreft kunnen we hiermee instemmen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Kruger. Mijnheer Wit.

De heer Wit GL: Voorzitter, dank u wel. Ik wil hem even iets sterker stellen. We maken al een aantal jaren de zienswijzemelding van deze verdeelsystematiek. Het lijkt niet echt dat er heel veel schot in zit. Is er afgelopen periode, na de zienswijze, überhaupt een reactie gekomen vanuit de Veiligheidsregio? Is er contact met andere gemeenten, die ook op deze wijze benadeeld worden, laten we het zo maar noemen? Dan de bezuinigingen. We begrijpen dat daar aandacht voor is. Dat is ook denk ik wel verstandig. Maar is het op dit moment realistisch, gezien de huidige situatie en de druk die er ligt op de Veiligheidsregio's, om dat van ze te gaan verwachten? Dan heb ik nog een vraag. In de Kaderbrief Begroting waren hele delen onleesbaar. Dat had ik misschien even eerder moeten vragen, gewoon bij de griffie, maar ik wil toch graag de reden daarvan weten, want dat vond ik toch vreemd. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Wit. Mevrouw Ten Brummelaar.

Mevrouw Ten Brummelaar RB: Dank u wel, voorzitter. Wij hebben de zienswijze gelezen. Rijswijks Belang is tevreden over deze zienswijze. We lezen daarin wel dat er inderdaad onderzocht wordt voor extra bezuinigingen. Als die gedaan worden en als daar mogelijkheden liggen, zouden we dat graag voor 1 oktober horen. Verder heb ik nog een technische vraag omtrent de behaalde aanrijtijd die in het stuk staat. Daar staat dat 71 procent van de gevallen binnen 8 minuten behaald wordt. Ik ben wel nieuwsgierig, of dat toegevoegd kan worden in het stuk, wat de gemiddelde aanrijtijd is voor de overige 29 procent. Dat was het voor nu. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Ten Brummelaar. Mijnheer Zoghbi.

De heer Zoghbi WIJ: Bedankt, voorzitter. Mevrouw Ten Brummelaar en de heer Wit hebben mijn vraag al gesteld eigenlijk, maar ik zal het alsnog even toelichten. In de zienswijze is te lezen dat de raad en de gemeente Rijswijk meerdere malen hebben gevraagd om de verdeelsystematiek aan te passen. Dit is tot op heden nog niet gedaan en kost jaarlijks Rijswijk circa € 371.000 extra. Wij. Rijswijk vindt ook dat hier echt naar gekeken moet worden. Daarnaast is in de zienswijze ook terug te lezen dat er gekeken gaat worden naar besparingen. Dit is tot op heden ook nog niet gebeurd. In de brief vragen wij de VRH hier op korte termijn naar te kijken, maar Wij. Rijswijk vindt dat er naar beide punten een concrete termijn aan gehangen moet worden. Wij vragen hier of de andere fracties het hier ook mee eens zijn. Dan zullen we hier een amendement voor opstellen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Zoghbi. Mevrouw Woudstra.

Mevrouw Woudstra D66 Dank u, voorzitter. Ik sluit me graag aan bij de inbreng van de heer Wit. Die vragen hebben wij ook inderdaad. We zijn er al een heel aantal jaar over bezig. De burgemeester zet zich daar hard voor in, maar kennelijk wordt hier überhaupt niet gereageerd op de verzoeken die we doen. Dan lijkt me een stevige brief met een termijn, zoals de heer Zoghbi net voorstelt, handig. Dan liefst binnen twee maanden een reactie wat ze ermee doen. Ze worden anders, wat mij betreft, van harte uitgenodigd om het ons een keer persoonlijk uit te komen leggen, maar dan liefst ook met een concreet voorstel hoe we van die hoge kosten voor Rijswijk af gaan komen, inclusief wat ze gaan om bijvoorbeeld wat te doen aan de hoge overhead. Dan meteen de vraag of die overhead inderdaad regelmatig wordt vergeleken met anderen. Niks tegen het goede werk dat de GHOR doet, maar het is wel goed om ook scherp te blijven en te kijken wat er kan. Nog een vraag

aan de wethouder. De begroting is nu ruim 110 miljoen en het weerstandsvermogen heeft een ratio van 1 procent en daarmee maar ... Of tenminste een .1. Lijkt me net voldoende. We vroegen ons af of dat, zeker in deze periode, een probleem op gaat leveren en of je daar inzicht in kan geven of dat er meerjarig wordt voorzien dat die ratio toch omhoog gaat? Dan het laatste, mevrouw Ten Brummelaar had het er ook al over, de aanrijtijden. Er staat in dat er dit jaar, in 2022, de percentages A1- en A2-ambulanceritten zullen stijgen naar tenminste 95 procent binnen de normtijd. Wij vragen ons af waarop die verwachting gebaseerd is? Wij zien dat er heel veel omleidingen zijn en heel veel dingen opgebroken zijn of worden. Dat heeft vaak ook veel invloed op die ambulancetijden. Hoe ze nu in een jaar zo'n sterke stijging gaan halen, daar zijn we heel benieuwd naar. Dat konden we niet vinden. Er werd ook gezegd dat er een verdachte daling is van de gemiddelde verwerkingstijd van 112-meldingen van 2 minuut 47 naar de norm van 2 minuten. Ook daar zijn we geïnteresseerd naar. Mocht dat niet nu kunnen, dan is een schriftelijke reactie wat ons betreft ook prima.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Woudstra. Mijnheer Ezinga.

De heer Ezinga VVD: Dank u wel, voorzitter. Met het gevaar dat het gras voor je voeten is weggemaaid en het scherper en scherper wordt aangezet, kan ik het nog scherper aanzetten, ben ik ook wel goed in, ik ga het gewoon doen. Wat betreft die verdeelsystematiek. Het is voor de VVD ergerlijk om te constateren dat de eerdergenoemde bezwaren van de afgelopen jaren niet hebben geleid tot actie vanuit het algemeen bestuur, laat staan dat er reeds is gesproken over een evaluatie rondom de huidige begrotingsstructuur. Tegelijkertijd constateren wij dat het AB eigenlijk ook verzaakt om de eigen suggestie te gaan functioneren ter hand te nemen en besparingsmogelijkheden te gaan zoeken. Dit brengt mij dan ook tot de vraag, die is eigenlijk mede vergelijkend met die van de heer Zoghbi, hoe onze buurgemeenten tegen dit algemeen bestuur en haar inactiviteit aankijkt en waarom niet meer responsiviteit plaatsvindt op die verzoeken vanuit onze gemeente? Dit kan echt niet. Wij mogen dit niet accepteren. Wij vragen al meerdere jaren hierom en er wordt gewoon niet gereageerd. Ik vind het dan ook ergens een beetje storend dat onze eigen burgemeester niet bij dit forum aanwezig is om hier ook een reactie op te geven. Ik hoop dat vanuit het college, dat hier nu wel is, een adequate reactie kan plaatsvinden en dat die wel bij de raad hier op kan ingaan en dat er een besprekstuk van wordt gemaakt.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Ezinga. Mijnheer Van der Veer.

De heer Van der Veer PvdA: Dank u wel, voorzitter. Ook vanuit de PvdA waardering voor het goede werk wat er allemaal wordt gedaan door de Veiligheidsregio en wat momenteel nog wordt gedaan. Waar het ging om de coronacrisis, maar zeker ook momenteel de opvang van de vluchtelingen vanuit de oorlog in Oekraïne. Wij gaan mee in de lijn van het college, maar willen op een aantal punten, velen hebben dat al gezegd, dat er wat steviger wordt ingezet. Ook wij zien graag de resultaten van de evaluatie tegemoet die beloofd is. Ook voor ons is een belangrijk punt, hoe zit het met de verdeelsleutel voor de kosten per inwoner? Wat gaat Rijswijk doen als wij geen gelijk krijgen? Is daar rekening mee gehouden? Dit was de eerste termijn, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van der Veer. Mijnheer Geleijnse.

De heer Geleijnse CDA: Dank u wel, voorzitter. Dan moet ik er ook nog overheen eigenlijk. Weer een stapje er bovenop zetten. Het is duidelijk. De verdeelsystematiek, als nieuw raadslid lees je dat dan, dan denk je van, toch bizar dat dat gewoon jaar in jaar uit min of meer genegeerd wordt, begrijp ik. Mijn vraag is gewoon aan vooral de collega's die hier al veel langer rondlopen en college, wat kunnen wij daaraan doen? Welke

instrumenten hebben we als raad nog? Want we kunnen natuurlijk weer heel lief die zienswijze formuleren, we kunnen hem iets pittiger maken, we kunnen een brief sturen. Kunnen we nog iets losstaand doen? Gewoon de begroting niet goedkeuren, is dat een keer een optie? Geld terugvragen over de afgelopen drie jaar? Gewoon eens een beetje prikkelen? Ik verzin het ter plekke. Maar welke instrumenten hebben we om dit gewoon op de kaart te zetten en gewoon af te dwingen? Hetzelfde geldt, wat mijn fractie betreft, voor over de besparingen. Ik vind de tekst ook weer een beetje vriendelijk. Dat is misschien ook wel heel goed hoor. Maar aan de andere kant een beetje dwingend en dringend kan toch geen kwaad? Ik zou daar toch eigenlijk ook een ... Toch de tekst een beetje willen aanpassen. Ik sluit me echt wel aan bij de collega van de VVD over de afwezigheid van de burgemeester, de portefeuillehouder. Misschien dat daar ook nog even een toelichting op gegeven kan worden. Ik weet niet wat gebruikelijk is, maar ik had het erg op prijs gesteld. Mijn laatste opmerking. Hebben we ook bewust gekozen voor dat ene prachtige zinnetje? Dat wijkt namelijk af bij alle andere zienswijzen. We nemen de begroting voor kennisgeving aan. Dat is al wat minder had dan, we stemmen in of we zijn akkoord. Dat is op zich een goed begin. Maar ik vraag me af, is dat bewust gekozen? Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Geleijnse. Mijnheer Van der Baan.

De heer Van der Baan CU: Dank u wel, voorzitter. Als zelfs je buurman je grapje jat, dan heb ik het ook kort te houden. Ik ga er niet nog verder overheen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van der Baan. Mijnheer Shousha.

De heer Shousha fractie Majjaoui: Dank je wel, voorzitter. Wij willen ook graag zien dat de verdeelsystematiek aan wordt gepakt. Wij zijn ook voor de stevige brief, zoals D66 net aankaart. Wellicht dat we de andere benadeelde gemeenten erbij kunnen betrekken. Dank je wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Shousha. Wil het college hierop reageren?

Mevrouw Bentvelzen: Voorzitter, jazeker. Ik heb de eer dat te mogen doen, als zijnde eerste loco. De burgemeester is inderdaad verhinderd vanavond. Ik mag het woord voeren. Dat zou voor sommige vragen, zoals mevrouw Ten Brummelaar heeft verzocht van, wat is de gemiddelde aanrijtijd voor de overige 29 procent ... Dat moet ik overleggen met de burgemeester of dat erin kan en zo ja, zal u daar een terugkoppeling op krijgen. Dat geldt ook over de kaderbrief, GroenLinks. Ik weet even niet meer wie het woord voerde, maar volgens mij mijnheer Wit. Die kaderbrief, dat daar stukken geel gearceerd in staan, dat constateer ik ook zojuist. Ik weet niet waarom dat zo is, of daar een goede reden achter zit. Maar we komen daarop terug. Ik overleg dat met de burgemeester. Die verdeelsystematiek, daar zijn we inderdaad volgens mij al jaren mee bezig. Volgens mij zelfs nog onder de vlag van onze vorige burgemeester Bezuijen, die zich daar ook al hard voor maakte. Onze huidige interim-burgemeester, de heer Verkerk, maakt zich daar ook echt hard voor. Die zet daar continu op in, in alle gesprekken die hij voert met de Veiligheidsregio. Alleen krijgt hij zelf tot op heden ook geen goed antwoord. Het is, denk ik, geen slecht idee dat de gemeenteraad van Rijswijk als hoogste orgaan aangeeft in wat hardere termen van, wij willen, zoals mevrouw Woudstra aangaf, binnen twee maanden nu eens weten hoe of wat. Volgens mij heeft mijnheer Geleijnse daar ook zo zijn ideeën over. Ik kan wel zeggen, we doen een tekstvoorstel, maar ik denk dat als de koppen even bij elkaar gestoken worden, om het netjes te zeggen, dat jullie als gemeenteraad met een wat harder tekstvoorstel kunnen komen. Daarmee ook de burgemeester helpen in zijn gesprekken in de Veiligheidsregio. Want het wordt echt continu

geagendeerd, maar ook de burgemeester krijgt het vanuit het Rijswijkse ... Twee burgemeesters kregen het vanuit het Rijswijkse niet voor elkaar. De burgemeester heeft overigens nog wel gesproken met de algemeen directeur van de VR, afgelopen 13 mei. Daar worden wel nog steeds gesprekken over gevoerd. Voorzitter, volgens mij, het grootste aantal vragen zaten hem in de verdeelsleutel en de hardheid van bepaalde zinnen. Ik heb twee toezeggingen gedaan. Dat ik de kaderbrief en de onleesbare teksten daarin even meeneem naar de burgemeester, wat daar de reden van is, alsmede de aanrijtijden, die ook door meerdere fracties zijn aangedragen. Ik hoop daarmee toch voldoende adequaat antwoord te hebben gegeven, de heer Ezinga.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Bentvelzen. Zijn er mensen die hier in tweede termijn op willen reageren? Mevrouw Woudstra.

Mevrouw Woudstra D66: Ik kijk net naar de overkant en opzij. Ik denk dat we de handschoen aannemen van mevrouw Bentvelzen, de wethouder, om de burgemeester te ondersteunen en een mooie, pittige tekst op te stellen. Nou was ik nog wel benieuwd inderdaad, mijnheer Geleijnse zei, kunnen we daar inderdaad ook iets in zeggen over, we betalen minder niet en stellen zelf alvast een bedrag komt ... Dat weet misschien onze wethouder financiën. Als we het niet betalen of weigeren te betalen, wat er gebeurt?

Mevrouw Bentvelzen: Voorzitter, u stelt een vraag aan de wethouder financiën, maar ik heb hem net even gecheckt. We hebben geen idee. Maar ik zou dat niet aandurven, want dadelijk dan komt de brandweer niet meer als er brand is.

De voorzitter: Mevrouw Woudstra, nog een ... Ja?

Mevrouw Woudstra D66: Ja, de brandweer blijft die zorgplicht hebben, ongeacht of ze betalen of niet. Volgens mij is dit een mooie, financiële discussie met de brandweer en de andere gemeenten. Ik durf wel wat aan. We zullen kijken hoe we daar wel wat in kunnen zetten, maar wellicht dat wat ambtelijk advies of ambtelijke ondersteuning wel wenselijk is voordat wij een bocht nemen die de burgemeester ook niet ...

De voorzitter: Mijnheer Wit.

De heer Wit GL: Korte aanvulling, want de vraag die ik ook had was inderdaad, er zijn meerdere gemeente die benadeeld worden door deze systematiek. Als we toch een brief gaan schrijven, wellicht is het verstandig om toch even wat krachten te bundelen, of in ieder geval te kijken of we het overleg meteen kunnen voeren. Want samen sta je sterker en alleen als Rijswijk lukt het blijkbaar niet.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Wit. Verder nog iemand die wil reageren in tweede termijn? Nee. Mevrouw Bentvelzen.

Mevrouw Bentvelzen: Voorzitter, ik denk dat de reactie van de heer Wit ... Dat ik me in ieder geval namens de burgemeester erbij kan aansluiten. Je kan optrekken met een Delft en een Leidschendam-Voorburg om te kijken of we daar hetzelfde mee kunnen doen. Dat we daar in ieder geval met elkaar een vuist op tafel slaan in de Veiligheidsregio en niet alleen als Rijswijk.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Bentvelzen. Mag ik voorzichtig concluderen dat deze zienswijze als bespreekstuk naar de volgende raad gaat? Mooi.

11. Zienswijze industrieschap Plaspoelpolder ontwerpbegroting 2023

De voorzitter: Dan gaan we door naar agendapunt 11. Dat is de zienswijze industrieschap Plaspoelpolder. Dan wil ik graag beginnen met de Partij voor Gelijkheid & Rechtvaardigheid. Mijnheer Shousha.

De heer Shousha fractie Majjaoui: Dank je wel, voorzitter. Onze fractie heeft er niks aan toe te voegen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Shousha. Dan mijnheer Van der Baan van de ChristenUnie.

De heer Van der Baan CU: Dank u wel, voorzitter. Ook geen opmerkingen. Dank u wel.

De voorzitter: Mijnheer Geleijnse.

De heer Geleijnse CDA: Voorzitter, eigenlijk maar een technische vraag. De zienswijze is op zich prima. Ik had me voorgenomen om voor half elf stel ik hem nog de vraag, anders niet meer. Maar het IPP heeft als interne norm een weerstandratio van 2.0. Dat is de wens. Voor Rijswijk is die ratio gestegen van 7.4 naar 10.8 in 2021. Ik vraag me dan gewoon ... Wat is verstandig en wat is mogelijk? Dank, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Geleijnse. Mijnheer Van Malsen.

De heer Van Malsen PvdA: Dank u wel, voorzitter. Ik wil nog even wat meer zeggen over de Plaspoelpolder. Het is een van de grootste bedrijventerreinen van Nederland. Het ligt ook nog eens heel centraal in de regio. Ideaal om als showcase te dienen. Daar kom ik zo verder op terug. De Partij van de Arbeid Rijswijk heeft de zienswijze gelezen. Het zal natuurlijk niemand verbazen dat wij dit met grote belangstelling hebben gedaan. Het is een mooi om te zien dat het IPP duurzaamheid en de energietransitie als een van haar belangrijkste opgave ziet voor de komende jaren. In het kader van deze en andere opgaven heeft de PvdA nog wel wat opmerkingen. Het Rijk heeft plaats € 20.000.000 gereserveerd voor vergroening van bedrijventerreinen in het kader van het project Werklandschappen aan de toekomst. Onderdeel van het project zijn bedrijventerreinen vergroenen als showcase. Komt hij weer terug. Het is goed te zien dat een van de indienende partijen van het voorstel, het Centrum voor Lokale Ondernemerskringen, laatst al in de Plaspoelpolder op bezoek is geweest. Het zou heel goed nieuws zijn voor de biodiversiteit, klimaatadaptatie en ook de werknemers van het terrein als de Plaspoelpolder zich hierbij aansluit. Dit leidt mij tot het stellen van een aantal vragen. Zet de gemeente erop in om een van de showcases te worden bij het project Werklandschappen van de toekomst? Wat zijn de investeringen die voorzien zijn op thema's als verduurzaming, klimaatadaptatie, energietransitie, natuuradaptief bouwen, veiligheid en aanpak van ondermijning? Aansluiten bij de opmerkingen van de heer Geleijnse, wordt hierin in de komende jaren mogelijk ook meer geïnvesteerd, zeker gezien de hoge weerstandratio die gerapporteerd wordt? In het kader daarvan, zou het niet op zijn plaats zijn om op zijn minst een opmerking over deze toekomstige opgave in de zienswijze op te nemen? Dan heb ik tot slot nog een aantal verklarende tekstuele vragen. In de eerste zin staat, bent u dit jaar aan de slag met een aantal businesscases? Moet daar niet het woordje gaan ergens tussen staan. In de tweede alinea staat naast het woord weerstandscapaciteit het woord significant. Mijn kennis van de financiële terminologie is beperkt. Ik vroeg me af, is dit een specifieke technische term? Iets dat uit het Latijn of het Italiaans geleend is? Of is dit een grammaticafout? Volgens mij mist er ook nog een paar haakjes rondom het getal 10,8 in dezelfde zin. Dat was hem. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Malsen. Mijnheer Oelen.

De heer Oelen VVD: Dank u wel, voorzitter. Een overzichtelijke zienswijze. Ik vroeg mij nog af, dat werd getriggerd door het feit dat in de ontwerpbegroting 2023-2026 er iets wordt gezegd over een rapport van Deloitte, waar ook aanbevelingen worden gedaan, wat dan het IPP schrijft, dat de werkzaamheden verbreed moeten gaan worden. Op het moment dat de werkzaamheden verbreed gaan worden, kost dat doorgaans geld. Daar staat in de begroting niks over. Ik vroeg mij af of hij daar in de zienswijze dan ook niet een opmerking over moeten maken dat we daar misschien in de begroting dan wel rekening mee gehouden moet worden. Dank u, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Oelen. Mijnheer Van Dam.

De heer Van Dam WIJ: Bedankt. Het werd net al genoemd, Plaspoelpolder is een van de gebieden in Rijswijk waar heel veel ontwikkelingen plaatsvinden. Met de ontwerpbegroting en de zienswijze is, denk ik, weinig mis. Ik mis alleen nog een enkel ding, dat ik graag nog terug zie in de zienswijze. Het plan is natuurlijk om in de Plaspoelpolder per deelgebied ontwikkelingen te beginnen. Niet allemaal tegelijkertijd, maar allemaal in tijdspanne achter elkaar, omdat dat ook met capaciteit maken heeft. Die worden heel mooi in de begroting ook allemaal apart beschreven. Ik mis alleen maar de connectie tussen al die deelgebieden en projecten die er zijn. De IPP is verantwoordelijk voor het vestigingsklimaat en daarmee, denk ik, ook voor thema's zoals leefbaarheid en mobiliteit op deze kavels en projecten. Ik zou graag zien dat we ook een soort van ... Dat er over wordt nagedacht hoe die projecten samenkomen. Dat zie ik nog niet terug. Ik was benieuwd hoe dat nu wordt opgevangen door de gemeente en of dat wellicht volgens de raad hier nog een plek heeft in onze zienswijze.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Dam. Mevrouw Ten Brummelaar.

Mevrouw ten Brummelaar RB: Dank u wel, voorzitter. Toch gelukt om het knopje in te drukken. De zienswijze van de IPP hebben wij gelezen. Rijswijks Belang vindt het een duidelijke zienswijze. We zijn blij met wat het IPP doet in Rijswijk. Puntje van aandacht is wel dat we gelezen hebben dat met betrekking tot de bevindingen van de interne beheersing, dat we het jammer vinden om te lezen dat dat nog niet helemaal goed op orde is. Wij vragen dan ook om daarmee aan de slag te gaan. Ook lazen wij in de stukken dat de garage in het Havenkwartier mogelijk wellicht een hub wordt. Terwijl wij in de wandelgangen vernomen hebben dat dit vrijwel zeker een hub wordt. Wij vragen ons af, is het mogelijk, wellicht of vrijwel zeker? Verder horen we veel over het IPP Plaspoelpolder. Wellicht heb ik de stukken dan verkeerd geïnterpreteerd, maar volgens mij zijn de kavels die het IPP in de Plaspoelpolder heeft inmiddels allemaal verkocht. Gaat het IPP nog nieuwe kavels opkopen in de Plaspoelpolder of heb ik dat helemaal verkeerd gezien? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Ten Brummelaar. Mijnheer Wit.

De heer Wit GL: Voorzitter, dank u wel. Dank voor de zienswijze ook. GroenLinks heeft vertrouwen in de wijze waarop het IPP haar werkzaamheden uitvoert. We hebben wel een vraag. In de shortlist, eigenlijk aansluitend op de heer Van Malsen, met de mogelijke toekomstige opgave voor het IPP, staat de energietransitie genoemd. Mogelijk. Als mogelijke opgave. Het lijkt me niet een mogelijke opgave, maar dat mag wel wat sterker. Stijgende energiekosten hebben een steeds groter effect, zeker op het bedrijfsleven. Wij zouden dan ook graag een zienswijze in de alinea opgenomen zien waarin duidelijk wordt aangegeven dat het voor de

gemeente Rijswijk ook een belangrijk doel is en dat wij er vertrouwen in hebben dat het IPP daar in haar begroting rekening mee houdt. Maar dat we ook wel in de komende periode daarvoor graag een plan van aanpak zouden zien. We horen graag hoe de wethouder hier tegenaan kijkt. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Wit. Mijnheer Kruger.

De heer Kruger BvR: Daar is hij dan. Dank, voorzitter. Die programmabegroting 2023 tot 2026. Het is jammer dat de bijeenkomst van de BBR vorige week zo slecht bezocht is vanuit de raad. Jan Brugman had daar een geweldige presentatie. Maar goed, bij deze, jammer. Het zijn mooie plannen. Er wordt al genoemd als kansenzones. We noemen daarbij herstructureren, klimaatadaptie, energietransitie, veiligheid, aanpak van ondermijning. Dat zijn allemaal hele mooie voornemens in moderne benamingen. Als we dat allemaal gaan realiseren, dan denk ik, als we ons beperken tot de Plaspoelpolder, dan blijft er weinig energie over voor andere bedrijventerreinen, die er ook onder vallen. Het wordt even genoemd, maar wat daar moet gebeuren, dat blijkt er niet helemaal goed uit. Maar wat me ook opgevallen is, we hebben het over kansrijke projecten. We zijn vorig jaar ... Hebben we dat raadsuitje gehad. Toen hebben ze ons wat leuke dingen laten zien, maar er zijn hele wijken en gedeeltes, die zijn ze kennelijk vergeten. Want vandaag op het fietsje even alleen door de Vredesstraat heen, daar word je niet vrolijk van. Als je ziet hoe dat daar verloederd is. Leegstand, bouwvallige gebouwen, de raamwerken liggen eruit, opslag van oud ijzer en nog meer afval. Het is ongeloofelijk hoe dat er momenteel bij zit. Als je gaat herontwikkelen, ruim alsjeblieft eerst die zoi op die er nu is, zodat je daar verder kan met alle mogelijkheden die ons ter wille kunnen staan om er een mooi bedrijventerrein van te maken. Dan nog, tot slot, er is gewoon een gebrek aan parkeervoorzieningen. Daar mogen we wat van vinden. Maar dat betekent wel dat steeds meer werknemers van de Plaspoelpolder gebruik gaan maken van het openbaar vervoer. Met de tram vanuit het centraal station is ook een Elfstedentocht, lijkt het wel, met al die haltes. Terwijl het echt mogelijk zou moeten zijn om daar een snelle busverbinding te gaan realiseren, dwars door de Boogie Woogietunnel heen. Dan doen ze meteen de Binckhorst aan, want die zoekt ook een verbinding naar die richting. Dat komt dan waarschijnlijk weer ten gunste voor de bewoners aan de Geestbrugweg, die minder overlast zullen hebben. Maar daar moet ook echt aan mee ... Ik zie dat onvoldoende terug aan het openbaar vervoer. Dan is het ook triest dat de opheffing van de halte aan de Volmerlaan, dat die ook eigenlijk zomaar is weggeschrapt. Ik vind als we daar echt wat serieus van willen maken, moeten we ook daaraan denken en dat die halte weer terug moet komen. Tot zover mijn opmerkingen, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Kruger. Dan wil ik nu de wethouder vragen hier op de vragen te reageren.

Mevrouw Woudstra: Voorzitter?

De voorzitter: Ja.

Mevrouw Woudstra D66: Naar aanleiding van de gemaakte opmerkingen wil ik graag gebruikmaken van mijn eerste termijn.

De voorzitter: Ja.

Mevrouw Woudstra D66: Dank alsnog. Ik wil me graag aansluiten bij wat de heer Kruger zei. Ik zit even na te denken over hoe we dat wellicht zelf ook dan in de brief die we sturen kunnen krijgen. Want ik zou het lief

ding waard vinden om duidelijk te maken bij het IPP dat we graag zien dat werknemers met de bus en het openbaar vervoer en de tram of met de fiets komen. Dat is nu niet makkelijk. Dat wordt er nog niet makkelijker op, want fietsen en bussen en OV'en die kant op, is wat lastig. Ik zou daar graag ook kijken of we daar een voorstel voor kunnen doen, dan wel dat de wethouder een zinsnede over kan nemen met dat aan de raad ... De raad het verzoek doet aan het IPP om ook naar de mobiliteitstransitie te kijken. Dat zou mijn voorstel zijn.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Woudstra. Mag ik de wethouder vragen om op de vragen te reageren?

De heer Van de Laar: Voorzitter, dank u wel. Over het IPP. De eerste gemeenschappelijke regeling van Nederland, opgericht in 1953, om het bedrijventerrein te ontwikkelen. Inderdaad zoals mevrouw Ten Brummelaar zegt zijn bijna alle kavels verkocht. Er zijn nog gronden in bezit van het IPP. Die worden dan verhuurd met een erfpachtcanon. Maar voor de rest is het vrijwel allemaal uitgegeven. Er zijn nu ook een aantal kavels, dat zijn stukjes onbenut bedrijventerrein in het Havenkwartier, die nu ook verkocht worden, onder andere bij dat gebied van de Nijverheidsstraat, waar vroeger de betonmortel stond. Daarnaast is van het IPP. Die worden verkocht. Wordt allemaal ontwikkeld. Maar er is een aantal jaren geleden, vier, vijf jaar geleden, juist weer een ommezwaai gemaakt om weer zaken terug te kopen. Dat zie je aan de Treubstraat gebeuren. De Loods kennen we allemaal, maar ook de ontwikkeling ernaast. 48 units van Fresh Real Estate. Juist ook aan de Frijdastraat. Inderdaad, als je daar nu heen fietst, dan kan je nog niet echt zien dat het in de vaart der volkeren meegaat, maar juist op die plek zijn de interessantste ontwikkelingen gaande van gebouwen die verkocht zijn en gebouwen die opgeknapt worden voor het voorste gedeelte van de Frijdastraat. Overigens, het andere gedeelte kan ook nog wel verbeterd worden. Dat ten aanzien van de taken. Er is inderdaad een rapport geschreven. Dat is nog niet door het bestuur vastgesteld. Maar daar staat in wat de andere taken zouden kunnen zijn van het IPP. De gemeente Den Haag en de gemeente Rijswijk zouden ook concluderen van, de uitgifte van bedrijventerrein is geweest, maar het is een heel krachtig instrument, dat hebben we ook gezien, bijvoorbeeld aan de Treubstraat, maar dat zien we ook op andere locaties, om te ontwikkelen. Dat willen we graag voortzetten. Maar dat zou je ook kunnen verbreden met een heel rijtje wat de heer Kruger al opnoemt. Waarvan de heer Wit zegt, de energietransitie, dat kan je ook verbreden naar bijvoorbeeld de investering in de openbare ruimte. Want er is veel kapitaal in het IPP. Daarom is dat weerstandvermogen zo hoog en die ratio zo hoog. Het is zaak om daar iets mee te doen, want anders zit dat kapitaal daar maar niks te doen. Het IPP is nu bezig met het maken van de investeringsagenda. Die is er ook voor de eerste kleine aantallen, zou ik bijna zeggen. Maar ik denk dat er een ambitieuzere agenda moet komen. Dat is voor de komende jaren echt de opgave voor het IPP, wat gaan we doen om dat kapitaal te valideren. Daar zou je iets over kunnen opnemen inderdaad in de zienswijze van, doe iets met dat geld. Maak een investeringsagenda. Dat is een. Dat is een antwoord ook op het CDA. Een antwoord op de heer Wit, in combinatie met de heer Kruger, je zou kunnen oproepen om specifiek voor de energietransitie iets te doen, maar je kan dat ook wel iets breder trekken van, we vinden dit een goed idee als het IPP betrokken is bij meerdere onderwerpen in de herstructurering van het middengebied of van de Plaspoelpolder of de werkterreinen van Rijswijk. Het IPP concentreert zich nu op het middengebied van de Plaspoelpolder, als het over Rijswijkse zaken gaat en het N-kavel, maar dat is Den Haag, ligt aan Rijswijk bij de Nederlandse Loterij. Middengebied van de Plaspoelpolder wat wij hebben bestempeld als het bedrijventerrein, bedrijvenreservaat waar niet gewoond mag worden. In het Havenkwartier en het Kesslerpark is de positie van het IPP afgebouwd. Dan zou het IPP daar ook een actieve rol in kunnen hebben. Dat hebben ze nu ook. We hebben een brief gestuurd. Dames en heren speculanten vastgoedeigenaren, u mag hier niet transformeren naar wonen. Daar

lopen nu gesprekken mee, wat mogen we hier dan wel doen? Bedrijvigheid, wat voor rol kunt u daarin spelen IPP? Is dat eenzelfde soort rol als u in de Treubstraat heeft vervuld of op een andere manier? Dat is een actieve rol voor dat IPP. Ten aanzien van mobiliteit en bushaltes, ik denk dat we dan wat ver afdrijven van de kern van het IPP. U kunt dat natuurlijk opnemen, maar het IPP is geen stakeholder bij de MRDH en die houden zich ook niet bezig met bushaltes, maar die onderschrijven natuurlijk wel het goede vestigingsklimaat in de Plaspoelpolder en hebben oog voor openbaar vervoer. Maar het is niet de grond van het IPP bijvoorbeeld waar die bushaltes gerealiseerd zouden kunnen worden. Maar dan komen we wel uit bij de hub. IPP heeft daar wel oog voor en heeft een parkeergarage in eigendom. Dat is namelijk op de Handelskade. Had dat ook kunnen verkopen voor woningen of kunnen verkopen voor bedrijfshallen of kunnen verkopen voor ... Maar heeft het verkocht voor een mobiliteitshub, zodat mensen daar met elektrisch vervoer naartoe kunnen gaan, ook met de auto. Dat wordt overigens pas gerealiseerd in 2024-2025, omdat dat gelijk opgaat met de ontwikkeling van het Havenkwartier. Daarmee heb ik vrijwel alle vragen beantwoord. Ik zie nog hier iets staan over de showcase van de Plaspoelpolder voor ... Ik ken de regeling niet uit mijn hoofd. Maar we proberen de Plaspoelpolder in ieder geval in te brengen bij de MRDH als next economy bedrijventerrein. Voor het Havengebied hebben we nu een rapport over natuurinclusiviteit en natuurinclusief bouwen. Voor het middengebied ligt daar nog geen biodiversiteitsvisie of zoiets dergelijks. Maar dat zou wel een goed idee zijn om daar mee bezig te zijn. Uw tip om daar met de Rijksregeling gebruik van te maken of te onderzoeken hoe dat zit in relatie, is wel een goede tip. Waarvoor dank. Dan heb ik wel vrijwel alle vragen beantwoord. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van de Laar. Zijn er mensen die in tweede termijn willen reageren? Mijnheer Van Malsen.

De heer Van Malsen PvdA: Dank, voorzitter. Hele korte reactie hoor. Het ging om het project Werklandschappen van de toekomst. Het is een van de gehonoreerde projecten van het Nationaal Groeifonds. Overigens over de tekstuele vragen die ik had, heb ik geen antwoord ontvangen. Maar ik ga ervan uit dat die ter kennisgeving aangenomen zijn en verbeterd zullen worden. Dank.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Malsen. Is er verder nog iemand die in tweede termijn wil reageren? Mevrouw Woudstra.

Mevrouw Woudstra D66: Nou kan ik het net even gemist hebben, maar betekent wat de wethouder net zei dat hij het voor ... Dat we inderdaad de zienswijze aanpassen en wijzen op de mobiliteitstransitie of verwacht hij dat we dat nog zelf kunnen doen?

De voorzitter: Als verder niemand wil reageren, dan geef ik het woord aan de wethouder.

De heer Van de Laar: Dank u wel. Ik had nog een vraag liggen van Wij. Rijswijk, excuus, voorzitter en aan de heer Van Dam, over de verschillende deelgebieden en de connectie daartussen. De toekomstvisie op de Plaspoelpolder en het addendum daarover geeft de interconnectiviteit aan tussen die drie deelgebieden en de visie op het hele gebeuren. Het IPP concentreert zich vooral op dit moment op het middengebied. Daar zit eigenlijk de ... Vanuit diezelfde visie wordt dat ontwikkeld. Maar ik had het gevoel dat er misschien wel een vraag achter de vraag zit. Dat zou u nu kunnen stellen, maar dat kunnen we ook buiten de vergadering eventueel. Maar ik zie de hand omhoog gaan.

De voorzitter: Mijnheer Van Dam.

De heer Van Dam WIJ: Er zat inderdaad wel wat achter. Want ik snap dat het IPP alleen voor het middengebied is en dat de MRDH gaat over mobiliteit. Dat zit misschien niet in hun straatje. Daar is ook wel een conceptvisie of een hele visie op het hele gebied. Maar mijn vraag was, in hoeverre zijn ze betrokken bij de gehele Plaspoelpolder als ontwikkelgebied? Want er gaat enorm veel veranderen. Ik snap dat ze een deeltaak daarin hebben. Maar het is wel mooi als al die partijen natuurlijk samenwerken. Hoe groot is hun rol daarin en hoe groot is hun verantwoordelijkheid daar ook voor?

De heer Van de Laar: Zoals ik heb gezegd, op dit moment zijn zij niet actief in het Kesslerpark en ze zijn in het Havenkwartier actief in de verkoop van de gronden. Maar er is een enorme samenwerking gaande met de BBR ook in een gezamenlijke projectgroep tussen de gemeente, het IPP en de BBR, waarin er wordt gekeken, dat gaat wel verder dan alleen het middengebied, naar de ondermijning, naar de wegkruizen, naar de afvalbakken en allemaal dat soort initiatieven. Die komen daaruit, om wel een integraal ook ... Samen met de partijen in het gebied actief te zijn. Het IPP is echt een heel actieve speler op dat vlak. Het aanzien van de spelling en de grammatica of van de eerste zin, we nemen dit mee. Maar volgens mij is die eerste zin wel correct. Het is niet het mooiste Nederlands misschien, maar volgens mij is hij wel correct. Maar als hij niet correct is, gaan we dat verbeteren. Ten aanzien van de mobiliteit, laat ik dat echt even bij de raad, omdat wat ik daar heb gezegd, ik zie daar eigenlijk geen enkele taak voor het IPP op dit moment liggen. Als u die wel ziet, dan kunt u dat verwoorden in een amendement. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van de Laar. Ik denk, als ik het zo goed heb aangehoord, dat deze visie als bespreekstuk naar de raad gaat. Is iedereen het daarmee eens? Met een amendement of iets anders.

12. Sluiting

De voorzitter: Volgens mij zijn we klaar. Ik wilde bij deze de ... Nog niet? Mijnheer Geleijnse.

De heer Geleijnse CDA: Jawel hoor. Ik wil u alleen maar hartelijk danken als voorzitter van deze vergadering. Het was voor u de eerste keer. Ik weet niet of het gebruikelijk is, maar ik vind het gewoon fijn dat u het gedaan heeft en bereid bent. Dank je wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is de vergadering gesloten en mogen we allemaal naar huis.